

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTERSTWA BUDOWNICTWA

WARSZAWA, 28 grudnia 1950 — Nr 16 *) — Poz. 187 – 202

TREŚĆ:

187.

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW BUDOWNICTWA I OŚWIATY

z dn. 23 grudnia 1950 r.

w sprawie przekazania Publicznej Biblioteki Technicznej w Warszawie Instytutowi Urbanistyki i Architektury.

(D-VIII-111/5/10)

§ 1. 1. Publiczną Bibliotekę Techniczną w Warszawie, stanowiącą dotychczas jednostkę organizacyjną Ministerstwa Budownictwa na podstawie zarządzenia Ministra Odbudowy z dnia 14 maja 1948 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Oświaty (Dz. Urzęd. Min. Odb. N 6, poz. 18), przekazuje się Instytutowi Urbanistyki i Architektury.

2. Z dotychczasowego księgozbioru wymienionej w ust. 1. Biblioteki wydziela się działa ogólnotechniczne z zakresu inżynierii podstawowej oraz przemysłowej i przekazuje się je Głównemu Instytutowi Dokumentacji Naukowo-Technicznej

§ 2. Biblioteka otrzymuje nazwę: „Publiczna Biblioteka Instytutu Urbanistyki i Architektury w Warszawie".

§ 3. Biblioteka wchodzi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotek publicznych.

§ 4. Opiekę nad Biblioteką w zakres techniki bibliotecznej i fachowej obsługi sprawuje Minister Oświaty zgodnie z dekretem z dnia 17 kwietnia 1946 r. o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 163).

§ 5. Wydatki osobowe i rzeczowe Biblioteki pokrywane są z budżetu Instytutu Urbanistyki i Architektury.

§ 6. Zarzadzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 1950 r. Równocześnie traci moc zarządzenie Ministra Odbudowy z dnia 14 maja 1948 r. (Dz. Urz. Min. Odb. N 6, poz. 18).

Minister Oświaty **W. Jarosiński**

Kierownik Ministerstwa Budownictwa **R. Piotrowski**

*) **Ostatni Nr. w r. 1950.**

188.

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA

z dnia 30 listopada 1950 r.

w sprawie ustanowienia „Norm nakładu pracy przy sporządzaniu dokumentacji technicznej w zakresie planowania miast i osiedli".

(L. dz. D-1/W1/2972)

W nawiązaniu do założeń planu 6-letniego, celem wprowadzenia socjalistycznych metod pracy w zakresie planowania miast i osiedli — poddane zostają uregulowaniu zagadnienia, dotyczące sporządzania dokumentacji technicznej w tej dziedzinie.

Podstawowym aktem do osiągnięcia tego celu są „Normy nakładu pracy przy sporządzaniu dokumentacji technicznej w zakresie planowania miast i osiedli".

Mają one za zadanie:

1) usprawnić pracę zespołów projektowych,
2) zapewnić stały postęp w dziedzinie techniki prac nad planowaniem miast i osiedli,
3) zwiększyć wydajność pracy przy jednoczesnym podniesieniu jej poziomu.

W związku z powyższym zarządzam co następuje:

1. Ustanawia się „Normy nakładu pracy przy sporządzaniu dokumentacji technicznej w zakresie planowania miast i osiedli" — stanowiące załącznik Nr 1*) do niniejszego zarządzenia.
2. Zasady stosowania „Norm" zawiera instrukcja stanowiąca załącznik Nr 2 do niniejszego zarządzenia.
3. Uchyla się:
   1) okólnik Nr 7 z dnia 15 stycznia 1947 r. w sprawie ustalania norm wynagrodzeń za opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 1, poz. 13),
   2) okólnik z dnia 19 września 1947 r. w sprawie zmiany cennika norm wynagrodzeń za opracowa-

*) załącznik Nr 1 został powielony i rozesłany przez Dep. I Planowania Miast i Osiedli Ministerstwa Budownictwa.

nie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 8, poz. 122),

3) okólnik Nr 4 z dnia 16.II. 1950 r. w sprawie tymczasowych norm wynagrodzeń za prace urbanistyczne (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 5, poz. 47),

4) okolnik Nr 18 z dnia 28.IV. 1950 r. w sprawie tymczasowych norm wynagrodzeń za prace urbanistyczne (L. dz. D-I/954/50),

5) ostatnie zdanie pkt 2 oraz pkt 3 okólnika Nr 22 z dnia 12.IV. 1950 r. o zlecaniu prac urbanistycznych (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 7, poz. 73),

6) pismo okólne z dnia 20.VI. 1950 r. dotyczące przedłużenia obowiązywania norm wynagrodzeń za prace urbanistyczne (L. dz. D-I/W4/1397/50).

Kierownik Ministerstwa Budownictwa: w/z **J. Żakowski**

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Ministra Budownictwa z 30.VI. 1950 r.

INSTRUKCJA

o stosowaniu „Norm nakładu pracy przy sporządzaniu dokumentacji technicznej w zakresie planowania miast i osiedli".

1. Wynagrodzenie z tytułu umów o prace zlecone, zawartych między dniem 1 czerwca 1949 r. a 15 maja 1950 r. i wykonanych w tym okresie, należy regulować na podstawie okólnika Nr 4 z dnia 16.II. 1950 r. (Dz. Urz. Min. Bud. Nr 5, poz. 47).

2. Umowy o prace zlecone, zawarte w terminie, podanym w ust. 1, lecz do dnia 15 maja 1950 r. wykonane tylko częściowo, podlegają rozliczeniu według nowych „Norm" — tylko w części, wykonanej po dniu 15 maja 1950 r.; w części wykonanej przed 15 maja 1950 r. powinny być rozliczone według powołanego wyżej okólnika Nr 4.

3. Umowy o prace zlecone, zawarte po dn. 15 maja 1950 r. należy regulować na podstawie nowych „Norm".

4. W przypadku, gdy wypłacona dotychczas zaliczkowo należność za wykonanie dokumentacji przekracza sumę, obliczoną przy zastosowaniu właściwych norm dla danego okresu czasu — różnicę należy wyrównać przy ostatecznym rozliczeniu. Jeżeliby zaliczkowo wypłacona suma była wyższa od całej należności — należy wezwać zleceniobiorcę do zwrotu kwoty nadpłaconej i ew. potrącić ją z innych jego należności.

5. Umowy dotąd niewykonane, które — wskutek nieuregulowania ich przedmiotu dotychczasowymi normami — oparte zostały na innych zasadach, niż określone w nowych „Normach", należy:
   1) dostosować do nowych „Norm",
   2) w przypadku niemożności dostosowania — przeprowadzić analizę zlecenia kierując się założeniami podstawowymi nowych „Norm" i przedstawić wniosek w tej sprawie Ministerstwu Budownictwa do zatwierdzenia.

   Wnioski powyższe powinny być kierowane przez właściwe prezydia wojewódzkich rad narodowych (wydziały budownictwa), drogą służbową.

6. Wnioski, o których mowa w ust. 5 pkt. 2) powinny obejmować:
   1) dokładny wykaz tematów wymagających opracowania,
   2) preliminowaną ilość godzin pracy dla każdego tematu z nawiązaniem do jednostki (ha, sztuk, ilość ludności, km bieżących itp.) oraz określenie czasu, niezbędnego do opracowania całkowitego,
   3) zestawienie opracowań, z podaniem rodzaju i tematu (plany, plansze, rysunki, zdjęcia, wykresy itp.),
   4) pozycje co do wysokości stawki wynagrodzenia za 1 faktyczną godzinę pracy dla każdego opracowania,
   5) wyjaśnienia co do celowości, niezbędności i cech specjalnych zlecenia.

7. Prace nieprzewidziane w nowych „Normach", do których nie można zastosować systemu akordowego należy wynagradzać według systemu B-premiowego (Załącznik Nr 26 do Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie z dnia 7 maja 1949 r.).

8. Nowe „Normy" ustalają zasadniczo dopuszczalną górną granicę nakładu pracy dla zagadnień typowych, wobec tego nakład pracy ustalonej w umowie może być niższy i powinien być indywidualnie dostosowany do każdego przypadku.

9. Do wynagrodzeń za prace dodaje się tytułem zwrotu kosztów nakładowych: przy opracowaniach zleconych państwowym biurom projektowym — stosowaną obecnie sumę, wynoszącą 122% tych wynagrodzeń, zaś przy opracowaniach zleconych innym osobom — 5% tych wynagrodzeń i należność za wykonanie odbitek, według przedłożonych rachunków.

10. Wydziały Budownictwa prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz biura projektowe powinny składać w drodze służbowej uwagi i wnioski co do stosowania nowych „Norm".

    Wnioski i uwagi, które nasunęły się w związku ze stosowaniem nowych norm w roku bieżącym należy przesłać Ministerstwu Budownictwa w terminie do dnia 1 kwietnia 1951 r.

11. Bieżące sprawozdanie z wydajności pracy (wykonania norm) należy nadsyłać w terminach miesięcznych do Departamentu Zatrudnienia i Płac oraz Departamentu Planowania Miast i Osiedli, w ten sposób, by sprawozdanie za miesiąc ubiegły było nadsyłane do dnia 25-go następnego miesiąca.

    Pierwsze sprawozdanie za miesiąc grudzień 1950 r. należy nadesłać do dnia 25 stycznia 1951 r.

189

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA

z dnia 18 grudnia 1950 r.

w sprawie zmiany Instrukcji Tymczasowej Nr 2/K.

(L. dz. BA/3-8214/50).

§ 1. W Instrukcji Tymczasowej Nr 2/K, stanowiącej załącznik do zarządzenia Ministra Odbudowy z dnia 15 lutego 1949 r. w sprawie zadań i obowiązków inspektora nadzoru (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 3, poz. 11) wprowadza się zmiany następujące:

1) przepis ust. 9) otrzymuje brzmienie:

„9) Inspektor (kierownik) nadzoru opiniuje kosztorys na roboty dodatkowe i przekazuje do zatwierdzenia zleceniodawcy";

2) po ust. 9) dodaje się nowy ustęp 9a) w brzmieniu:

„9 a) Przy opiniowaniu kosztorysu na roboty dodatkowe inspektor (kierownik) nadzoru obowiązany jest:
a) potwierdzić ilość robót dodatkowych,
b) potwierdzić lub poprawić ceny jednostkowe,
c) zaopatrzyć kosztorys w tabelę elementów scalonych".

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 18 grudnia 1950 r.

Za Kierownika Ministerstwa Budownictwa
J. Żakowski

190

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA

z dnia 18 grudnia 1950 r.

w sprawie zmiany Instrukcji Tymczasowej Nr 3/K.

(L. dz. BA/3-8593/50).

§ 1. W Instrukcji Tymczasowej Nr 3/K, stanowiącej załącznik do zarządzenia Ministra Odbudowy z dnia 15 lutego 1949 r. w sprawie obowiązków kierownika robót (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 3, poz. 12) wprowadza się zmiany następujące:

1) przepis ust. 16 otrzymuje brzmienie:

„16. Kierownik robót sporządza kosztorys na roboty dodatkowe i przedkłada zleceniodawcy za pośrednictwem inspektora (kierownika) nadzoru do zatwierdzenia. Kosztorys powinien zawierać opis pozycji robót dodatkowych, ich ilość oraz ceny jednostkowe";

2) po ust. 16 dodaje się nowy ustęp 16a w brzmieniu:

„16a. Kierownik robót obowiązany jest zaopatrzyć w analizę ceny jednostkowe kosztorysu na roboty dodatkowe, nie oparte o cennik urzędowy".

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 18 grudnia 1950 r.

Za kierownika Ministerstwa Budownictwa
J. Żakowski

191

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA

z dnia 24 listopada 1950 r.

w sprawie trybu postępowania w Ministerstwie Budownictwa przy opracowywaniu, uzgadnianiu, wydawaniu i ogłaszaniu aktów prawodawczych oraz innych aktów prawnych.

(GM/2/4365/50).

W celu ujednolicenia trybu postępowania w Ministerstwie Budownictwa przy opracowywaniu, uzgodnieniu, wydawaniu i ogłaszaniu aktów prawodawczych i innych aktów prawnych zarządza się, co następuje:

Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Zarządzenie niniejsze dotyczy projektów:
1) ustaw, dekretów oraz rozporządzeń,
2) uchwał Rady Ministrów i Prezydium Rządu,
3) zarządzeń, instrukcji, okólników i pism okólnych.

2. Akty wymienione w ust. 1 zwane są ogólnie w dalszej treści niniejszego zarządzenia aktami prawnymi.

§ 2. 1. Wszelkie akty prawne powinny być redagowane jasno i zwięźle oraz wyczerpywać całość zagadnienia.

2. Przy redakcji należy przestrzegać czystości języka polskiego i zasad obowiązującej pisowni według uchwał Komitetu Ortograficznego Polskiej Akademii Umiejętności z dnia 21 kwietnia 1936 roku.

Opracowywanie aktów prawnych.

§ 3. 1. Inicjatywa i zapoczątkowanie pracy nad przygotowaniem projektów aktów prawnych należy do właściwych jednostek organizacyjnych (departamentów, biur).

2. Przed przystąpieniem do opracowania projektu ustawy, dekretu, uchwały Rady Ministrów i Prezydium Rządu oraz rozporządzenia — właściwy dyrektor departamentu (biura) przedstawia Podsekretarzowi Stanu zamiar podjęcia inicjatywy oraz wykazuje cel ,który ma być osiągnięty. Praca nad przygotowaniem tych aktów może być podjęta dopiero po uzyskaniu zgody Podsekretarza Stanu.

3. Gabinet Ministra opracowuje projekty ustaw, dekretów, rozporządzeń i uchwał Rady Ministrów oraz uchwał Prezydium Rządu, które uznane będą przez Ministra za wymagające opracowania w Gabinecie Ministra.

§ 4. 1. Układ treści projektów ustaw, dekretów i rozporządzeń powinien odpowiadać przyjętym zasadom techniki prawodawczej.

2. Nagłówki oraz układ treści zarządzeń, instrukcji, okólników i pism okólnych powinny ściśle odpowiadać wzorcom podanym w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 5. 1. Projekt ustawy, dekretu, uchwały Rady Ministrów oraz Prezydium Rządu i rozporządzenia opracowuje fachowo właściwy departament (biuro) i przesyła go do Gabinetu Ministra oraz wszystkich departamentów (biur) Ministerstwa Budownictwa w celu merytorycznego uzgodnienia, — wyznaczając termin na nadsyłanie uwag, nie dłuższy niż dwa tygodnie.

2. Projekty innych aktów prawnych, a więc projekty zarządzeń, instrukcji okólników i pism okólnych wymagają uzgodnienia tylko z zainteresowanymi departamentami (biurami) oraz Gabinetem Ministra.

3. W miarę potrzeby projekt można przesłać zainteresowanym jednostkom gospodarczym bezpośrednio podległym Ministrowi Budownictwa w celu uzyskania ich opinii.

§ 6. 1. Jeżeli zostaną zgłoszone uwagi, departament (biuro) projektujący akt prawny zwołuje wewnętrzną konferencję w celu uzgodnienia projektu z zainteresowanymi departamentami (biurami) i Gabinetem Ministra Ministerstwa Budownictwa. W konferencji tej mają prawo uczestniczyć wyłącznie przedstawiciele departamentów, biur, Gabinetu Ministra oraz innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Budownictwa.

2. Po konferencji departament (biuro) projektujący przygotuje tekst projektu, uwzględniający wyniki konferencji i ten tekst przesyła Gabinetowi Ministra.

§ 7. 1. Gabinet Ministra poddaje projekt ocenie ze stanowiska legislacyjnego i w razie potrzeby wprowadza do niego, w porozumieniu z departamentem (biurem) projektującym, poprawki o charakterze prawnym oraz zmiany niezbędne ze względu na wymagania techniki legislacyjnej.

2. Projekty ustaw, dekretów, rozporządzeń, uchwał Rady Ministrów i Prezydium Rządu — Gabinet Ministra przedstawia Ministrowi Budownictwa do wstępnej aprobaty.

§ 8. 1. Jeżeli chodzi o projekty ustaw, dekretów, rozporządzeń oraz projekty uchwał Rady Ministrów i Prezydium Rządu — departament (biuro) projektujący rozsyła sprawdzony przez Gabinet Ministra projekt — ministerstwom, gromadzi uwagi przez nie zgłoszone, a w razie potrzeby organizuje konferencję międzyministerialną w celu uzgodnienia merytorycznego.

2. Konferencję międzyministerialną organizuje departament (biuro) projektujący dany akt, przewodniczy jej w zasadzie dyrektor tego departamentu (biura). Projekt referuje na konferencji i na zapytania oraz zarzuty odpowiada — przedstawiciel departamentu (biura) projektującego. W razie potrzeby w konferencji uczestniczą również przedstawiciele innych departamentów, biur i Gabinetu Ministra.

§ 9. 1. Departament (biuro) projektujący ustawę, dekret, rozporządzenie, uchwałę Rady Ministrów lub uchwałę Prezydium Rządu przygotowuje po konferencji międzyministerialnej tekst projektu i przesyła go do Gabinetu Ministra.

2. Gabinet Ministra, po ostatecznym przygotowaniu, w porozumieniu z jednostką projektującą, tekstu projektu ustawy, dekretu, rozporządzenia i uchwały pod względem legislacyjnym, — przedstawia go do aprobaty Ministra Budownictwa, a po uzyskaniu tej aprobaty czuwa nad dalszym przebiegiem pracy legislacyjnej.

3. Gabinet Ministra może w razie potrzeby żądać od jednostki projektującej pomocy technicznej i innej niezbędnej przy dalszych pracach nad projektem.

Podpisywanie aktów prawnych.

§ 10. 1. Zarządzenia, okólniki i instrukcje po uzgodnieniu i sprawdzeniu we właściwej formie ostatecznego tekstu przedstawia Ministrowi Budownictwa lub Podsekretarzom Stanu do podpisu Gabinet Ministra.

2. W poszczególnych przypadkach Minister Budownictwa może wyrazić zgodę na podpisanie okólnika przez dyrektora departamentu (biura).

3. Pismo okólne podpisuje dyrektor departamentu (biura).

4. Jeden z egzemplarzy aktu prawnego przedstawianego do podpisu Ministra lub Podsekretarza Stanu, przeznaczony do przechowania w aktach jednostki inicjującej, powinien być opatrzony podpisem (parafą) i datą przez każdego zainteresowanego dyrektora departamentu (biura).

Rejestracja i ogłaszanie.

§ 11. 1. Podpisane zarządzenia, instrukcje i okólniki należy przesłać w oryginale z dwiema kopiami do Gabinetu Ministra w celu zarejestrowania oraz ogłoszenia.

2. Rejestracja polega na wpisaniu każdego aktu wymienionego w ust. 1 do specjalnego rejestru rozpoczynającego się w każdym roku kalendarzowym od Nr 1.

§ 12. Rejestr wszystkich zarządzeń, okólników i instrukcji wydanych przez Ministerstwo Budownictwa z wyłączeniem tajnych i poufnych, prowadzi Gabinet Ministra, który:
1) przechowuje oryginały tych aktów,
2) kwalifikuje akty do ogłoszenia,
3) opracowuje kwartalny wykaz wydanych aktów.

§ 13. 1. Kierowanie aktów prawnych do ogłoszenia należy wyłącznie do Gabinetu Ministra.
2. W Monitorze Polskim ogłasza się zarządzenia i inne akty prawne, jeżeli szczególne przepisy tego wymagają, albo na to zezwalają.
3. Pozostałe zarządzenia, instrukcje i okólniki oraz pisma okólne ogłaszane będą w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Budownictwa.

§ 14. 1. Jeżeli akt ma być rozpowszechniony przed ogłoszeniem (§ 13) lub nie zostanie zakwalifikowany do ogłoszenia do obowiązków departamentu należy ustalenie sposobu rozpowszechnienia i jego techniczne przeprowadzenie.

Projekty aktów prawnych opracowywanych przez inne władze i urzędy.

§ 15. 1. Projekty aktów prawnych, opracowane przez inne władze i urzędy nadesłane Ministerstwu Budownictwa do uzgodnienia — wpływają do Gabinetu Ministra.
2. Gabinet Ministra przesyła otrzymany projekt do zainteresowanych departamentów w celu zgłoszenia uwag bądź opracowania opinii i zajęcia stanowiska w imieniu Ministerstwa Budownictwa.

§ 16. 1. Termin do zajęcia stanowiska lub udzielenia odpowiedzi przez departament opiniujacy wynosi 7 dni od dnia otrzymania projektu. Termin ten w przypadkach uzasadnionych może być odpowiednio skrócony.
2. Nienadesłanie odpowiedzi w terminie będzie uważane za brak zastrzeżeń do projektu.

§ 17. 1. W przypadku otrzymania rozbieżnych wypowiedzi departamentów opiniujących (biur), Gabinet Ministra bądź departament (biuro) opracowujący opinie zwołuje konferencję uzgadniającą.
2. Przedstawiciele departamentów, biorący udział w konferencji uzgadniającej powinni być upoważnieni do zajęcia wiążącego stanowiska imieniem departamentu.
3. Z konferencji uzgadniającej spisuje się protokół lub notatkę.

§ 18. 1. Na podstawie otrzymanych opinii departamentów (biur) opiniujących formułuje się stanowisko Ministerstwa Budownictwa co do projektu.
2. Powiadomienie o zajętym stanowisku należy do Gabinetu Ministra.

Postanowienia końcowe.

§ 19. Uregulowany niniejszym zarządzeniem tryb postępowania nie dotyczy zarządzeń wewnętrznych, wydawanych przez dyrektorów departamentów (biur), a regulujących urzędowanie wewnątrz kierowanej przez nich komórki organizacyjnej, z tym jednak, że akty te powinny być:
1) rejestrowane we właściwych departamentach,
2) przesyłane w 1 egzemplarzu do Gabinetu Ministra i Biura Kontroli.

§ 20. Zarządzenie Ministra Odbudowy z dnia 2 marca 1948 r. o usprawnieniu prac prawodawczych (GM 472/W2/48) zostaje uchylone .

§ 21. Zarzadzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1950 r.

Kierownik Ministerstwa Budownictwa **R. Piotrowski**

Załącznik do zarządzenia Ministra Budownictwa z dnia 24.XI. 1950 r. (L. dz. GM/2) 43.65/50.

wzór

ZARZĄDZENIE (OKÓLNIK, INSTRUKCJA) MINISTRA BUDOWNICTWA Nr . . .

z dnia . . . . . 19 . . . r.
w sprawie . . . .
. . . .
(znak . . .)
(Treść): . . . .
. . . .
. . . .

Minister

. . . . zał.
Rozdzielnik [1])

[1]) Rozdzielnik umieszcza się w przypadku, gdy akt prawny nie będzie publikowany w Monitorze Polskim bądź Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Budownictwa lub gdy przed opublikowaniem ma być rozesłany.

Załącznik do zarządzenia Ministra Budownictwa z dnia 24.XI. 1950 r. (L. dz. GM/2) 43.65/50.

wzór

MINISTERSTWO BUDOWNICTWA
DEPARTAMENT . . . . .

PISMO OKÓLNE (ZARZĄDZENIE WEWNĘTRZNE) Nr . .

z dnia . . . . . . 19 . . . r.
(znak . . . .)
w sprawie . . . .

(Treść): . . . .
. . . .
. . . .
. . . .

DYREKTOR DEPARTAMENTU
(imię i nazwisko)

. . . zał.
Rozdzielnik [1])

[1]) Rozdzielnik umieszcza się w przypadku rozsyłania aktu prawnego.

192.

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA

z dnia 18 grudnia 1950 r.

w sprawie cennika dla wyceny kosztorysów urzędowych.

L. dz. IV/2/ 9704/50.

W celu ujednolicenia i usprawnienia prac w biurach projektowych nad sporządzaniem kosztorysów, jako części dokumentacji technicznej dla robót inwestycyjnych — zarządza się, co następuje:

§ 1. Podstawę wyceny kosztorysów urzędowych, sporządzanych w biurach projektowych, stanowi Cennik Robót Budowlanych i Instalacyjnych na r. 1950 z uwzględnieniem zasad podanych we wstępie ogólnym (Część I cennika) i z uwzględnieniem warunków szczegółowych, podanych we wstępach do poszczególnych działów cennika. Cennik został opublikowany jako wydawnictwo Ministerstwa Budownictwa Nr 42.

§ 2. Przepisy dotyczące obmiaru robót i zasad kalkulacji podano w kosztorysach wzorcowych PN/B-650 — 667, sprzeczne z zasadami, ustalonymi w warunkach szczegółowych podanych w cenniku, nie mogą być stosowane przy wycenie kosztorysów urzędowych.

§ 3. Ceny podane w cenniku zostały wyprowadzone wg. zasad podanych w cenniku zgodnie z Instrukcją P.K.P.G. Nr 20/50 w sprawie zasad sporządzania i zatwierdzania dokumentacji technicznej, oraz na podstawie cen materiałów i robocizny obowiązujących w dniu 1 lipca 1950 r.

Cennik uwzględnia zmianę kosztów robocizny i dowozu materiałów między poziomem z dnia 1 kwietnia 1950 r. a 1 lipca 1950 r. — nie uwzględnia dalszego obniżenia kosztów, wynikających z założeń oszczędnościowych na r. 1951.

Pozatym podane ceny nie uwzględniają:
a) zwiększonych kosztów robót zimowych, które należy obliczyć wg. oddzielnych zarządzeń Ministerstwa Budownictwa,
b) kosztu dowozu materiałów do placu budowy, który należy obliczyć w/g cen podanych w cenniku i ujmować w końcowej pozycji każdego rozdziału kosztorysu,
c) kosztów ogólnych z nadwyżką (generalia), które należy dodawać do końcowych sum w kosztorysie.

§ 4. Dla robót nieobjętych Cennikiem określonym w § 1 należy ceny jednostkowe ustalać każdorazowo na podstawie kalkulacji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 5. Do czasu wydania cennika w nowej walucie, ceny ujęte w cenniku, o którym mowa w niniejszym zarządzeniu, winny być stosowane do wyceny kosztorysów po przemnożeniu przez współczynnik przeliczeniowy 0,03.

§ 6. Zarządzenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 grudnia 1950 r.

Kierownik Ministerstwa Budownictwa **R. Piotrowski**

193.

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA

dnia 28 listopada 1950 r.

w sprawie zasad premiowania maszynistek.

(L. dz. VI/2/6126/50).

W wykonaniu Uchwały Prezydium Rządu z dnia 8 listopada 1950 r. w sprawie premiowania maszynistek (Monitor Polski Nr A—125, poz. 1545) zarządzam stosowanie z dniem 1 grudnia 1950 r. w Zarządzie Centralnym Ministerstwa oraz w podległych mi urzędach, instytucjach, przedsiębiorstwach, zakładach, tymczasowego regulaminu premiowania maszynistek, w brzmieniu ustalonym w załączniku do powołanej Uchwały Prezydium Rządu z dnia 8 listopada 1950 r.

Z dniem 30 listopada 1950 r. tracą moc wszelkie, dotychczas stosowane zarządzenia i przepisy, dotyczące zasad premiowania maszynistek.

Kierownik Ministerstwa Budownictwa **R. Piotrowski**

194.

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA

z dnia 11 listopada 1950 r.

w sprawie sprzedaży motocykli pracownikom w ramach etatów samochodowych.

L. dz. D. V/3/13323/50.

W związku z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 5 kwietnia 1950 r. (Monitor Polski A—47, poz. 533) zarządza się, co następuje:

1) Zezwala się na sprzedaż motocykli przez jednostki służbowe pracownikom zatrudnionym w tychże jednostkach z wyjątkiem:
   a) Centrali Ministerstwa,
   b) Centralnych Zarządów Przedsiębiorstw,
   c) Głównego Urzędu Pomiarów Kraju,
   d) Zarządu Głównego Z.O.R.,
   e) Naczelnych Dyrekcji Przedsiębiorstw Wyodrębnionych.
2) Sprzedaż motocykli może nastąpić na zasadach i w trybie, ustalonych w powołanej na wstępie uchwale K.E.R.M. i tylko tym pracownikom, którzy pełnią funkcje wymagające stałego używania tego rodzaju pojazdu mechanicznego oraz zobowiązują się do użytkowania motocykla do celów służbowych.
3) o każdorazowej sprzedaży motocykla jednostki służbowe finansowane z budżetu państwowego zawiadamiają Departament VIII Ogólny Ministerstwa który, do dnia 10 każdego miesiąca kwartału przesyłać będzie zestawienia zbiorcze Ministerstwu Finansów.
4) Wysokość kosztów użycia motocykla do celów służbowych ustala się na 39 groszy za jeden kilometr niezależnie od rodzaju i typu motocykla.
5) Pracownicy, którym przysługuje zwrot kosztów za użycie własnego motocykla do celów służbowych obowiązani są do prowadzenia karty pracy pojazdu mech. (sam. osobowego), którą otrzymują od swej jednostki organizacyjnej, a wypełniają jedynie przy wyjazdach służbowych.
6) Zwrot kosztów nastąpić może po udokumentowaniu przez pracownika ilości przejechanych kilometrów w celach służbowych.
7) Ustala się następujące dokumenty, które łącznie stanowią podstawę do wypłaty:
   a) Polecenia na piśmie kierownika jednostki organizacyjnej (upoważnionego) wyjazdu motocyklem prywatnym z określeniem celu podróży.
   b) Potwierdzenie wykonania polecenia służbowego przez przełożonego jednostki lub jednostkę (osobę), dokąd pracownik został skierowany.
   c) Należycie wypełnioną kartę pracy poj. mech. Przy przejeździe służbowym obejmującym kilka punktów w terenie, należy szczegółowo wypełnić kartę pracy poj. mech. zwłaszcza dotyczy to wyjazdów w mieście.
8) W przypadku, gdy jednostka służbowa dysponuje etatem, zwrot kosztów za użycie motocykla przez pracownika przysługuje nie tylko tym pracownikom, którzy zakupią motocykl jednostki lub z „Motozbytu ale i tym, którzy już posiadają motocykle własne", a użyją je do celów służbowych.
9) Ilość pracowników, którym jednostka organizacyjna może zwracać koszta za użycie własnego motocykla, nie może przekraczać różnicy pomiędzy ilością etatów, a stanem posiadania motocykli przez jednostkę w danym miesiącu.
10) Przy wydawaniu poleceń użycia motocykli prywatnych do wyjazdów służbowych obowiązują postanowienia okólnika Nr 19 Prezesa Rady Ministrów z dn. 22 maja 1948 r. (Nr O-II-2/14/48).
11) Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 listopada 1950 r. Rozliczenia za przejazdy dokonane od dn. 29 kwietnia 1950 r. mogą być regulowane wg niniejszego zarządzenia.

Za Kierownika Ministerstwa Budownictwa
St. Pietrusiewicz

195.

INSTRUKCJA

Ministerstwa Budownictwa

z dnia 23 grudnia 1950 r.

w sprawie sporządzania projektów typowych przez Biura Projektów, podległe Ministrowi Budownictwa.

(L. dz. II/W1/5470/50).

1. Przepis wstępny.

Instrukcja niniejsza zawiera przepisy wykonawcze do Instrukcji P.K.P.G. Nr 20 o zasadach sporządzania i zatwierdzania dokumentacji technicznej dla inwestycji, a w szczególności do rozdziału IV tejże instrukcji dotyczącego zasad sporządzania dokumentacji technicznej dla budownictwa ogólnego w zakresie typowych projektów — i ma na celu dalsze usprawnienie pracy Biur Projektów przy sporządzaniu projektów budynków typowych i powtarzalnych oraz przy opracowywaniu typowych elementów projektu i sekcji.

2. Definicje.

2\. 1. Projekt typowy jest to przeznaczony do masowej realizacji projekt budynku, oparty na obowiązujących standartach, wzorowo i szczegółowo opracowany pod względem architektonicznym, funkcjonalnym i technicznym, ekonomiczny i stosujący elementy znormalizowane.
Projekt taki cechuje: a) prosty układ wewnętrzny budynku, b) łatwa i nadająca się do powszechnego stosowania konstrukcja, sprzyjająca rozwojowi socjalistycznych metod pracy i wykonawstwa, c) użycie do budowy budynków łatwo dostępnych materiałów oraz możliwie najszersze stosowanie elementów prefabrykowanych, d) możność dostosowania do różnych warunków terenowych.

2\. 2. Projekt powtarzalny jest to projekt posiadający w zasadzie cechy projektu typowego, przeznaczony do wielokrotnej, lecz nie masowej realizacji z powodu cech specjalnych, które ograniczają jego masowe stosowanie.

2\. 3. Typowy element projektu jest wzorcem wewnętrznego układu budynku, lub jego części, stanowiącym ekonomiczne, proste w układzie rozwiązanie, służące do opracowania projektów typowych, powtarzalnych i indywidualnych. Typowy element jest składową częścią projektu budynku, lub projektu sekcji.

2\. 4. Sekcja jest to projekt części budynku lub zespołu pomieszczeń, tworzących jednolitą całość funkcjonalną, służący do powtarzania w tym samym obiekcie.

3. Wykonanie projektów typowych i powtarzalnych.

3\. 1. Projekty typowe i powtarzalne wykonują Biura Projektowe w swoich wielobranżowych pracow-

niach projektowania typowego w formie całkowitej dokumentacji (architektonicznej, konstrukcyjnej, instalacyjnej, kosztorysowej, wykazu materiałów, robocizny itp.) oraz z detalami, umożliwiającej natychmiastowe podjęcie organizacji i realizacji budowy.

3. 2. Założenia projektu dla obiektów typowych sporządza conajmniej inwestor naczelny, względnie Biuro Projektów na zlecenie inwestora, zgodnie z postanowieniami Instrukcji P. K. P. G. Nr 20, Rozdział III, pkt. B.

3. 3. Projekt opracowuje się na podstawie typowego programu techniczno-budowlanego, wynikającego z założeń projektu.
Program techniczno-budowlany musi być zatwierdzony przez Ministerstwo Budownictwa bez względu na kubaturę. Nie dotyczy to programów budynków mieszkalnych oraz takich obiektów, dla których zostały ustalone przez Ministerstwo Budownictwa typowe (standartowe) programy techniczno-budowlane.

3. 4. Opracowanie projektu obejmuje wykonanie projektu wstępnego i technicznego, rysunków roboczych, detali, kosztorysów budowlanych, i wykazu materiałów i robocizny dla: robót budowlanych, instalacji wod.-kan., instalacji c. o., instalacji went., instalacji gazu i elektryczności itp., w oparciu o założenia projektów oraz schematy założeń urbanistycznych i o wytyczne kształtowania architektury.

3. 5. Przy opracowywaniu projektów należy brać pod uwagę względy regionalne i urbanistyczne (charakter architektury, naświetlenie budynku, jego sytuację w stosunku do arterii komunikacyjnych), które uwydatnione być powinny w miarę potrzeby w formie wariantów projektu typowego.
Projekty budynków mieszkalnych należy opracowywać w seriach, posiadających wspólne cechy pod względem architektonicznym i konstrukcyjnym.

3. 6. Nie jest dozwolone opracowywanie indywidualnych projektów obiektów, dla których zatwierdzone zostały przez Ministerstwo Budownictwa typowe programy techniczno-budowlane.
Dla takich obiektów, dokumentacja techniczna powinna być oparta o projekty typowe, z wyjątkiem przypadków, gdy ze względów urbanistycznych, architektonicznych lub terenowych musi być wykonany projekt indywidualny.
O konieczności zastosowania projektu indywidualnego decyduje Ministerstwo Budownictwa na podstawie wniosku Biura Projektów uzgodnionego z prezydium właściwej terytorialnie rady narodowej.

3. 7. Projekty typowych elementów i sekcji — biura projektów obowiązane są opracowywać we własnym zakresie bez oddzielnego zlecenia i w oparciu o programy typowe, standarty i normy.

3. 8. W zakresie graficznego oznaczania składników i materiałów budowlanych oraz innego znakowania należy stosować obowiązującą normę PN/B-131 „Rysunek techniczny budowlany. Oznaczenia na rysunkach".

4. Organizacja pracowni projektowania typowego i powtarzalnego.

4. 1. Organizacja pracowni powinna odpowiadać następującym warunkom: pracownie mają być wielobranżowe tj. powinny mieć w swoim składzie kwalifikowanych projektantów i odpowiednią pomoc techniczną wszystkich specjalności, potrzebnych do całkowitego opracowania projektów typowych i powtarzalnych.

4. 2. Koordynacja prac pracowni wielobranżowej należy do głównego projektanta, który odpowiada za jakość dokumentacji i za ustalone terminy jej wykonania.

4. 3. Każda pracownia powinna posiadać stałego doradcę — przedstawiciela wykonawstwa budowlanego, którego zadaniem jest opiniowanie projektów pod względem przydatności ich układu i konstrukcji dla socjalistycznej metody pracy na budowie.

5. Zasady sporządzania projektu wstępnego, technicznego i rysunków roboczych.

5. 1. Całość projektu typowego lub powtarzalnego powinna odpowiadać wymaganiom wyszczególnionym w Instrukcji P. K. P. G. Nr 20, Rozdział III, IV i IX. Ze względu na konieczność umieszczenia projektu na możliwie małej ilości arkuszy detale powinny być rysowane ciasno i należy je rozmieszczać również na wolnych przestrzeniach arkuszy zawierających rzuty, przekroje i widoki.

5. 2. Jeżeli projekt przewiduje odmiany np. co do grubości i konstrukcji ścian, materiału, pokrycia itp. wszystkie rysunki związane z tym powinny być tak wymiarowane, lub posiadać takie objaśnienia, ażeby wybór jednej z przewidzianych odmian nie nastręczał żadnych wątpliwości co do układu i wymiarów obranej kontrukcji np. przy zmiennej grubości ścian zewnętrznych należy je wymiarować dwustronnie od obranej osi podając na rysunku symbol „d" — całkowitej grubości ściany, podany w tablicy umieszczonej na tymże rysunku z wymiarami dla przewidzianych stref klimatycznych lub odmian materiału ściennego. Przy zmiennym materiale pokrycia dachu, należy odpowiednie rysunki zaopatrzyć we wskazówki, jak zmiana przewidzianego pokrycia wpłynie na kąt nachylenia połaci, a więc na położenie kalenicy, wysokość kominów i na inne urządzenia dachu, a głównie jego konstrukcję nośną. Przy znaczniejszych różnicach należy wykonać oddzielną wersję danego fragmentu projektu.
Adaptacja projektu do sytuacji, na której ma być budowany obiekt wg projektu, powinna być wykonana przez właściwy terenowy Oddział Biura Projektowego. W razie okoliczności wyjątkowych, na skutek których muszą być dokonane zmiany w projekcie, w celu jego adaptacji do miejscowych warunków, adaptujący jest obowiązany uzgodnić z głównym projektantem projektu zmiany dokonane w projekcie.

5. 3. Projekt powinien być narysowany na siatce osi konstrukcyjnych. Wymiarowanie wszelkich rysunków powinno być związane z siatką osi. Osie siatki w rzutach i przekrojach należy oznaczać: poziome kolejnymi literami dużego alfabetu w kółku, pionowe — kolejnymi liczbami arabskimi w kółku.

5. 4. Wszystkie rysunki detali i szczegółów powinny być ponumerowane, a na rysunkach podstawowych (rzutach poziomych, przekrojach i widokach) powinny być umieszczone odnośniki ze strzałką pozwalające łatwo odnaleźć potrzebny detal. Przykład odnośnika „42/11": strzałka wskazuje położenie elementu zdetalowanego, górna liczba oznacza Nr detalu (rysunku), a dolna — arkusz, na którym detal się mieści.

5. 5. Niektóre detale architektoniczne i zdobnicze mogą być podane przykładowo z tym, że powinny one być w poszczególnych powtórzeniach budynku dostosowane do miejscowego regionalnego charakteru.

5. 6. Każdy arkusz projektu powinien być zaopatrzony w prawym dolnym rogu w tabliczkę opisową, zawierającą: nazwę biura projektów, datę rysunku, znak rejestracyjny projektu, numer arkusza, tytuł projektu, system budowy (np. murowany, drewniany, szkieletowy . . . . .), nazwę zawartych w arkuszu rysunków oraz wyszczególnienie osób biorących udział w opracowaniu i ich podpisy. Ponadto na każdym arkuszu powinno się znajdować wyszczególnienie przyjętych znaków umownych, a przy każdym rysunku liczbowa podziałka np. 1/100, 1/5, w. n. itp.

5. 7. Jeżeli wykonanie i wymiarowanie rysunków w podziałce 1 : 100 nastręcza trudności, rysunki takie mogą być wykonane w odpowiednio większej podziałce, matryce zaś zmniejszone na podziałkę 1 : 100 drogą redukcji fotograficznej. Ze względów oszczędnościowych rysunki pomocnicze z odnośnikami detali, jak: rzut fundamentów, rozkład belek stropowych, lub rzut więźby dachowej, tudzież rzuty i rozwinięcia przewodów instalacyjnych mogą być reprodukowane w podziałce 1 : 200, jeżeli pozwalają na to proste i schematyczne założenia oraz czytelność rysunku.

5. 8. Do każdego projektu z zakresu budownictwa ogólnego powinna być opracowana karta katalogowa z otworami umożliwiającymi wszycie do segregatora. Karta powinna zawierać: tytuł projektu, sposób budowy, widok budynku oraz rzuty zasadniczych kondygnacji opatrzone podstawowymi wymiarami (długość, szerokość), z wpisanymi nazwami poszczególnych pomieszczeń i ich powierzchniami, podziałkę liniową, tabelę z obliczoną powierzchnią zabudowy, powierzchnią użytkową, kubaturą ogólną i kubaturą na 1 m^2 powierzchni użytkowej oraz na jednostkę użytkującą. Na dole arkusza powinna być umieszczona nazwa biura projektów, nazwisko głównego projektanta, Nr rejestracyjny projektu i Nr kolejny karty. Jeżeli rozmieszczenie zasadniczych rzutów na jednej karcie nie jest możliwe, należy je umieścić na 2 lub 3 kartach oznaczając ich kolejność. Odbitki karty katalogowej powinny być rozsyłane niezwłocznie po wykonaniu projektu do P K P G., Ministerstwa Budownictwa, wszystkich inwestorów centralnych i biur projektów.

5. 9. Projekty skompletowane obejmujące wszystkie urządzenia instalacyjne, rysunki robocze i wykazy powinny być przedkładane w matrycach do wglądu i zatwierdzenia Ministerstwu Budownictwa a po naniesieniu zarządzonych zmian i formalnym zatwierdzeniu zaopatrzone na karcie tytułowej w reprodukcji napisem: Niniejszy projekt typowy (powtarzalny) został zatwierdzony przez Ministerstwo Budownictwa decyzją z dnia . . . . . za L. dz. . . . . z warunkiem każdorazowego zatwierdzenia planu sytuacyjnego budowy realizowanej na podstawie tego projektu — przez prezydium właściwej terytorialnie rady narodowej.

6. **Nadzór autorski przy realizacji budynków typowych i powtarzalnych.**

6. 1. Nad pierwszą budową wykonywaną na podstawie projektu typowego lub powtarzalnego, bez względu na wielkość kubatury powinien być sprawowany nadzór autorski.

6. 2. W wypadku wykonywania budowy w specjalnych warunkach miejscowych (np. sąsiedztwo zabytków, charakterystyczny regionalizm lub krajobraz) na wniosek Dyrekcji Biura Projektowego głównemu projektantowi projektu typowego lub powtarzalnego powinien być zlecony nadzór autorski.

Zał. — karta katalogowa (przykład).

Podsekretarz Stanu: **J. Żakowski**

196

OKÓLNIK Nr 54

MINISTRA BUDOWNICTWA

z dnia 22 grudnia 1950 r.

w sprawie stosowania typowego programu techniczno-budowlanego dla przedszkoli.

L. dz. II/W1/3717/50.

Do czasu ustalenia standartu budowlanego dla budynków przedszkoli 1, 2, 3 i 4 oddziałowych, należy przy projektowaniu rzeczonych budynków stosować się ściśle do typowego programu techniczno-budowlanego uzgodnionego z Ministerstwem Oświaty i stanowiącego załącznik do niniejszego okólnika.

Podsekretarz Stanu: **J. Żakowski**

TYPOWY PROGRAM TECHNICZNO-BUDOWLANY PRZEDSZKOLI

uzgodniony z Ministerstwem Oświaty dnia 25 listopada 1950 r.

L. dz. Pl 2-4169/50.

I. Założenia Zasadnicze.

1. Przedszkola są instytucjami wychowawczymi dla dzieci od trzech lat ukończonych do wieku obowiązku szkolnego (obowiązek szkolny zaczyna się od pierwszego września tego roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy siedem lat).
2. Długość drogi dziecka z domu do przedszkola nie powinna przekraczać w miastach 800 m., a na wsi 1000 m. Droga dziecka do przedszkola nie powinna być przecięta żadną ruchliwą arterią komunikacyjną.
3. Niniejsze przepisy regulują zasady projektowania nowych budynków przedszkoli jedno- dwu- trzy i cztero-oddziałowych przy liczebności oddziałów wynoszącej 30 dzieci.
Przy odbudowie zniszczonych i adaptacji istniejących budynków zaleca się jak najdalej posunięte stosowanie wskazań niniejszych przepisów.
4. Wymagania przeciwpożarowe, wyposażenie sanitarne i elektrotechniczne, konstrukcja, zarówno jak i metody obliczania wskaźników techniczno-ekonomicznych, regulowane są przez przepisy ustawy budowlanej i zarządzenia Ministerstwa Budownictwa.

II. Teren.

5. Pod budowę przedszkoli przewiduje się działkę o powierzchni podanej w tablicy 1.

Tablica 1.

L. p.	Typ przedszkola	liczba dzieci	ogółem m^2
1.	jednooddziałowe	30	2.000
2.	dwuoddziałowe	60	3.000
3.	trzyoddziałowe	90	4.000
4.	czterooddziałowe	120	5.000

Na zmniejszenie podanych w tablicy obszarów działki, w uzasadnionych przypadkach, może zezwolić Wydział Oświaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.

6. Działka pod budowę przedszkola powinna być sucha, nasłoneczniona, o niskim poziomie wód zaskórnych i znajdować się powinna zdala od bagien oraz od zakładów zanieczyszczających powietrze, od cmentarzy, targowisk, składów grożących niebezpieczeństwem pożarowym.
W miejscowościach nie posiadających wodociągów, przedszkole winno mieć zapewnioną dobrą wodę do picia.
7. Rozplanowanie działki powinno uwzględniać naturalne walory terenu, jego rzeźbę, roślinność, zadrzewienie, wodę itp. Urządzenia terenowe służące do ochrony przed słońcem i deszczem (werandy, kryte altany, pergole, podcienia) powinny być ujęte w jedną całość kompozycyjną z budynkiem przedszkola.
8. Działka winna być ogrodzona, a furtka umieszczona w miejscu widocznym z okien jednego z pomieszczeń administracyjnych lub gospodarczych przedszkola. Ogrodzenie może być murowane lub z siatki wysokości nie mniejszej niż 1,50 m., względnie z elementów prefabrykowanych.

III. Struktura przedszkola.

9. Na przedszkole składa się budynek przedszkolny i teren z placami do zajęć i zabaw z ogrodem, oraz z podwórzem gospodarczym, okólnikiem i pomieszczeniami dla zwierząt.

IV. Teren przedszkola.

10. Projekt rozplanowania terenu powinien przewidzieć odpowiednie miejsce dla odpoczynku, zabawy zbiorowej i indywidualnej, dla zajęć zorganizowanych, hodowania roślin i zwierząt. Teren z budynkiem powinny wzajemnie się uzupełniać i stanowić całość łatwą do dozorowania. Sieć dróg głównych na terenie przedszkolnym powinna być prosta, szerokość ich powinna wynosić 1.80 do 2.00, sieć ścieżek powinna być urozmaicona, szerokość ich od 1.00 do 1.50 metra, a nawet od 0,75 metra.
11. Na terenie działki przedszkolnej przewiduje się następujące urządzenia terenowe:
a) plac (boisko) do zabaw zbiorowych, z nawierzchnią łatwo przesychającą, o powierzchni około 240 m^2 dla przedszkola 4-oddziałowego,

b) place o powierzchni ok. 60 m² do zajęć i zabaw dla poszczególnych oddziałów,
c) plac do zabaw konstrukcyjnych ok. 60 m², a na glebach piaszczystych również teren do kopania,
d) miejsce pod zagonki ok 150 m², szerokość zagonka 60 do 70 cm, a ścieżki między zagonkami 30 cm,
e) trawniki zacienione krzewami i drzewami o bujnych koronach, zaleca się urozmaicenie zadrzewienia,
f) rośliny i krzewy ozdobne w różnych miejscach ogrodu,
g) miejsce pod hodowlę zwierząt (króliki, kury, gołębie i inne), psia buda,
h) przed budynkiem przedszkola placyk przedwejściowy,
i) podwórze gospodarcze o powierzchni 100—150 m², możliwie w pobliżu kuchni.

12. Urządzenia terenowe i zabudowania pomocnicze w ogrodzie i podwórzu gospodarczym przedszkola pożądane są następujące:
a) przyrządy sportowo-zabawowe, jak ważki, huśtawki, równoważnie, płotki, krótkie drabinki, grupowane w dwóch miejscach, oddzielnie dla młodszych i starszych dzieci, oraz umieszczone na trawniku: przeplotnia, brodzik i zjeżdżalnia,
b) dwie piaskownice o wymiarach 2,5 × 7,5 m,
c) górka saneczkowa w formie kopca z platformą i dwoma zjazdami mniej i bardziej stromymi,
d) natryski w formie poziomej rury z sitkami z wodą nagrzewaną przez słońce,
e) skład na zabawki ogrodowe i materiały do zabawy i ćwiczeń,
f) ustępy ogrodowe na 1 do 2 oczek,
g) schronisko dla zwierząt,
h) skład na opał i produkty żywnościowe,
i) miejsce na werandę krytą dachem i z trzech stron, osłoniętą, o powierzchni co najmniej 60 m², weranda ze względów oszczędnościowych nie została uwzględniona w obowiązującym programie techniczno-budowlanym, winna być jednak wybudowana w przyszłości.

V. Budynek przedszkola.

13. Skład i powierzchnie pomieszczeń przewidziane w przedszkolach różnych typów podaje tablica 2.
14. Odchylenia od powyższych norm powierzchniowych, a wynikające ze względów architektonicznych i innych, są dopuszczalne w granicach do 10% poniżej lub powyżej tych norm pod warunkiem nieprzekraczania ogólnej kubatury zamieszczonej w tablicy. Powierzchnia podłogi izb (sal) zajęć nie powinna odbiegać od powierzchni ustalonej w programie.
15. Wysokość pomieszczeń przedszkola wynosi 2.60 m. w świetle (od podłogi do sufitu) przy głębokości pomieszczeń 5.75 m., przy czym pożądane jest stosowanie okien bez nadproży. W razie większej głębokości pomieszczeń jednostronnie oświetlonych, należy zwiększyć wysokość pomieszczenia w świetle tak, aby stosunek wysokości do głębokości równał się w przybliżeniu 45 : 100.
16. Budynek przedszkola przewiduje się w zasadzie jednokondygnacyjny. Trzy i czterooddziałowe przedszkola mogą być dwukondygnacyjne.
W przedszkolach dwukondygnacyjnych oprócz powierzchni podanej w tablicy 2-ej należy uwzględnić powierzchnię komunikacji pionowej w granicach, zapewniających bezpieczeństwo.
17. Budynek przedszkola należy sytuować w odległości nie mniejszej niż 10 m. od ulicy. Odległość od sąsiednich budynków winna być nie mniejsza niż 1,5 wysokości sąsiedniego budynku, względnie nie mniejsza niż dwukrotna wysokość sąsiedniego budynku, jeżeli ten ostatni położony jest naprzeciw ściany okiennej izby zajęć.
18. Orientacja izb zajęć winna być południowa lub południowo-wschodnia, względnie południowo-zachodnia. W izbach zajęć stosunek powierzchni okien (liczonej w świetle szyb) do powierzchni podłogi powinien wynosić od 1 : 6 do 1 : 5, w pozostałych pomieszczeniach stosunek ten wynosić może do 1 : 8. Oświetlenie izb zajęć pożądane jest dwu, a nawet trzystronne z obniżeniem parapetów do 35—40 cm. nad podłogą.
19. W przedszkolach nie przewiduje się korytarzy rekreacyjnych jako zbędnych, jedynie mogą być korytarze komunikacyjne, których jednak w miarę możności należy unikać.
20. Układ pomieszczeń w przedszkolach powinien być tak rozwiązany, aby nie tylko korzystanie z tych pomieszczeń było możliwie najdogodniejsze i nadzór personelu przedszkolnego nad dziećmi najłatwiejszy, ale aby jednocześnie była zapewniona możliwa izolacja między poszczególnymi grupami dzieci w celu zapobieżenia infekcji. W razie zaprojektowania wspólnej szatni dla wszystkich oddziałów powinna być z niej wyodrębniona część, przeznaczona specjalnie dla dzieci najmłodszych, aby w ten sposób możliwie ograniczyć ich zetknięcie z dziećmi starszymi.
Należy dążyć również do unikania zetknięcia się dzieci różnych grup w umywalniach i ustępach.
21. W izbach zajęć i w szatniach budynku przedszkolnego należy przewidzieć niezależnie od wentylacji kanałowej możność wentylacji naturalnej przestrzałowej.
22. Między izbami zajęć wymagana jest izolacja dźwiękowa.
23. Budynek przedszkola powinien w miarę możności posiadać instalację wodociągowo-kanalizacyjną oraz elektryczną.
Oświetlenie sztuczne powinno być równomierne, rozproszone, zbliżone do oświetlenia naturalnego.
24. Budynek może być ogrzewany piecami, zamiast pieców pożądane centralne-wodne ogrzewanie, grzejnikowe lub sufitowo-podłogowe. Temperatura w izbach zajęć winna wynosić +18°C.
25. Podłoga powinna być gładka (bez drzazg), ciepła i szczelna (linoleum, klepka dębowa, jesionowa lub bukowa).
Podłoga sosnowa dopuszczalna tylko z wąskich desek, „Okrętowa" zapuszczona pokostem lub malowana. W sieni, umywalniach, natryskach, w. c. i kuchniach, podłoga z płytek terrakotowych, lub lastricowych.
26. Ściany malowane klejowo lub wapienne na kolor jasny, w sieni i w szatniach pożądana jest lamperia do wysokości 1,20 m., szpachlowana i lakierowana, względnie boazeria ze sklejki sosnowej, lakierowanej. W pomieszczeniach sanitarnych dziecięcych glazura do wysokości 1,20 m., w W. C. personelu i w kuchni — do wysokości 1,50 m. Wysokości sedesów, umywalek, wieszadeł i klamek drzwiowych powinny być dostosowane do wzrostu dzieci.
27. Konstrukcja budynku murowana lub prefabrykowana, a w poszczególnych wypadkach, za specjalnym zezwoleniem Ministerstwa Budownictwa, dopuszczalna jest konstrukcja półszkieletowa, lub w wyjątkowych wypadkach — drewniana.
Stropy Ackermana lub inne gęsto-żebrowe, dach płaski (stropodach) lub stromy kryty dachówką. Wskazane jest stosowanie prefabrykatów.
28. Budowę przedszkoli w zasadzie przewiduje się bez etapowania. W wyjątkowych wypadkach można rozbić budowę przedszkola 4-ro oddziałowego na dwa etapy, przy czym w pierwszym etapie powinny być wybudowane wszystkie pomieszczenia pomocnicze i trzy sale zajęć z pozostawieniem na drugi etap czwartej sali zajęć.

VI. Przepisy dodatkowe.

29. Na budowę przedszkola więcej niż 4-ro oddziałowego należy uzyskać zgodę Ministerstwa Oświaty, a na program techniczno-budowlany — również i Ministerstwa Budownictwa, w tym celu Wydział Oświaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej powinien składać Ministerstwu Oświaty w trzech egzemplarzach wniosek umotywowany wraz z założeniami projektu, zawierającymi proponowany program techniczno-budowlany projektowanego przedszkola. Przy układaniu programu należy kierować się niniejszymi przepisami.
30. Na wszelkie odstępstwa od wskazań podanych w niniejszym zarządzeniu należy uzyskać zgodę Ministerstwa Oświaty i Ministerstwa Budownictwa.

Załącznik do typowego programu techniczno-budowlanego przedszkola.

Tablica 2.

L. p.	Nazwa pomieszczeń	Wys. w świetle	Powierzchnia podłogi w m² pomieszczeń w przedszk. o liczbie oddziałów / o liczbie dzieci: 1 / 30	2 / 60	3 / 90	4 / 120	Uwagi
1	Sień	2,60	6,0	8,0	10,0	10,0	Ogrzewana, zamknięta podwójnymi drzwiami.
2	Szatnia	2,60	10,0	30,0	42,0	52,0	Winda, sucha, przewietrzana na przestrzał, ciepła, pożądana w formie otwartej wnęki.
3	Umywalnia	2,60	7,0	12,0	16,0	20,0	Licząc po 1 muszli na 12 — 15 dz. umywalnia powinna być w pokoju lekarza, a w przedszkolu 1-oddz. w kancelarii.
4	Ustępy	2,60	6,0	10,0	14,0	20,0	1 oczko na 12 — 15 dzieci, każde oczko w oddzielnej kabinie z drzwiami, których górna krawędź powinnna być na wysokości 1.20 m., w ustępach dla 3 oddz. przewidzieć 1 pisuar, a dla 4 oddz. 2 pisuary, ustępy z oświetleniem bezpośrednim, ogrzewane i przewietrzane.
5	Natryski	2,60	3.0	3.0	6,0	6,0	Widne, przewietrzane.
6	Izby zajęć	2,60	62,0	124 0	186,0	243 0	
7	Jadalnia	2,60	—	30,0	43,0	60,0	Może być wykorzystana jako przestrzeń komunikacyjna.
8	Kancelaria	2,60	*) 12,0	**) 12,0	**) 14,0	12,0	*) jednocześnie pokój kierowniczki, personelu i lekarza. **) jednocześnie pok. kierowniczki i personelu ew. archiwum.
9	Pokój lekarza	2,60	—	*) 8 0	8,0	8 0	*) równocześnie izolatka.
10	Izolatka	2,60	4 0	—	4,0	4 0	
11	Pokój personelu	2,60	—	—	—	*) 10,0	*) jednocześnie archiwum.
12	W.C. i umywalka personelu	2,60	1.5	1,5	1.5	3,0	
13	Skład leżaków	2,60	4,0	8 0	12,0	16,0	Pożądany jako wnęka przy każdej sali zajęć.
14	Pralnia do przepierek	2,60	6,0	6,0	8,0	10,0	
15	Suszarnia	2,60	—	—	4,0	4,0	
16	Skład bielizny	2,60	—	4,0	5.0	6,0	
17	Przedsionek kuchenny	2,60	1,5	1,5	2,5	3,0	Jednocześnie szatnia personelu kuchennego i miejsce na przybory do sprzątania.
18	Kuchnia	2,60	*) 12,0	*) 16,0	**) 20,0	***) 24,0	*) z kredensem w formie dwustronnie otwieranej szafy. **) z wydzielonym miejscem na obieranie warzyw. ***) z kredensem wydzielonym, wydzielonym miejscem na obieranie warzyw i zmywalnią.
19	Spiżarnia	2 60	2,0	3,0	4,0	6,0	
20	Piwnica, opał, kotłownie, produkty.	2,60	27,5	38,5	62,5	77,0	
	Powierzchnia ogólna netto w m².		174,50	317,00	457,50	599,00	
	Kubatura ogólna brutto w m³		679,16	1256,19	1852,19	2378,38	
	Kubatura na 1 dziecko m³		22.64	20,94	20,50	19 82	

197.

OKÓLNIK Nr 55.

Ministra Budownictwa

z dnia 22 grudnia 1950 r.

w sprawie stosowania typowego programu techniczno-budowlanego Rejonowej Poradni Matki i Dziecka.

L. dz. II/W1/6994/50.

Do czasu ustalenia standartu budowlanego dla budynków Rejonowej Poradni Matki i Dziecka (zespół D, D1 i K) polecam przy projektowaniu tych budynków ścisłe stosowanie typowego programu techniczno-budowlanego Poradni Matki i Dziecka, stanowiącego załącznik do niniejszego okólnika. Program ten opracowany został przez Instytut Matki i Dziecka, uzgodniony z Ministerstwem Zdrowia.

Podsekretarz Stanu **J. Żakowski**

Załącznik do okólnika Nr 55 Ministerstwa Budownictwa.

TYPOWY PROGRAM TECHNICZNO-BUDOWLANY

rejonowego zespołu poradni D, D1 i K dla osiedli robotniczych, zamieszkałych przez 10.000 do 20.000 mieszkańców.

I. Założenia podstawowe.

1. Wytyczne niniejsze regulują zasady projektowania nowych budynków poradni D, D1 i K dla osiedli zamieszkałych przez 10.000 do 20.000 mieszkańców.
Przy odbudowie zniszczonych i adaptacji istniejących budynków, zaleca się jak najdalej idące stosowanie się do niniejszego programu.
Wszelkie odstępstwa od niniejszych wskazań w projektach, wykonanych przed wydaniem programu, lub spowodowane przez specjalne warunki, mogą być dopuszczone wyłącznie za zgodą Ministerstwa Budownictwa i Ministerstwa Zdrowia.
2. Wymagania przeciwpożarowe, wskazania odnośnie konstrukcji, wyposażenia sanitarnego i elektrotechn., zarówno jak i metod obliczania wskaźników techniczno-ekonomicznych, powinny odpowiadać przepisom Ministerstwa Budownictwa i ustawy budowlanej.
3. Poradnie D, D1 i K są zakładami społecznymi służby zdrowia, przeznaczonymi do udzielania porad dzieciom zdrowym, dzieciom chorym oraz kobietom ciężarnym lub ze schorzeniami kobiecymi.

II. Organizacja Poradni.

4. W skład poradni wchodzą następujące wyodrębnione od siebie działy:
a) poradnia D dla dzieci zdrowych do lat 3-ch,
b) poradnia D1 dla dzieci chorych do lat 14-tu,
c) poradnia K dla kobiet ciężarnych i ze schorzeniami kobiecymi,
d) poradnia dentystyczna,
e) punkt rozdawnictwa mleka i mieszanek oraz pokazówka.

III. Liczebność użytkowników i ich frekwencja.

5. Zespół poradni D, D1 i K na 10.000 do 20.000 ludności obsługuje ok. 3 do 6 tysięcy dzieci od 0 do 14 lat (w tym ok. 700—1400 dzieci do 3 lat), oraz ok. 250—500 kobiet ciężarnych.
6. Dzienna liczba porad wynosi przy 10.000 ludności:
a) w poradni D około 16,
b) w poradni D1 około 50,
c) w poradni K około 20,
przy czym liczbę porad rocznie ustala się wychodząc z następujących założeń:
a) 12 porad rocznie na 1 dziecko w 1-ym roku życia
6 porad rocznie na 1 dziecko w 2-im roku życia
3 porady rocznie na 1 dziecko w 3-im roku życia
razem ca 5000 porad rocznie.
b) 5 porad rocznie na 1 dziecko,
razem ca 15.000 porad rocznie.
c) 5.500 porad rocznie (z tego ok. 2.000 porad dla kobiet ciężarnych i ok. 3,500 porad ginekologicznych).
(Frekwencja poradni dentystycznej można określić, wychodząc z założenia, że prawie 100% dzieci miejskich i 80% dzieci wiejskich potrzebuje pomocy dentystycznej, a nie wszystkie dzieci mogą być objęte pomocą dentystyczną w szkole i w przedszkolu, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach).

IV. Teren.

7. Pod budowę poradni przewiduje się osobną działkę o powierzchni ok. 2.000 m². Przy ograniczonym terenie dopuszcza się zmniejszenie normy o 20%.
8. Nie należy łączyć na jednym terenie budynków poradni z budynkami mieszkalnymi lub o innym przeznaczeniu. W wypadku konieczności zastosowania innego rozwiązania, należy uzyskać zezwolenie Ministerstwa Zdrowia.
9. Teren powinien być suchy, nasłoneczniony, o niskim poziomie wód zaskórnych, powinien posiadać 5% spadki odprowadzenia wód deszczowych.
10. Działka powinna znajdować się w centralnym i łatwo dostępnym miejscu, w stosunku do obsługiwanego rejonu, lecz zdala od ruchliwych arterii komunikacyjnych, od zakładów zanieczyszczających powietrze, od cmentarzy, targowisk i bagien oraz od składów zagrażających niebezpieczeństwem pożarowym.
11. Na działce przewiduje się zadrzewienie i zazielenienie celem odizolowania budynku od ulicy.
12. Przy rozplanowaniu terenu należy całkowicie wyodrębnić od siebie ciąg dzieci zdrowych, dzieci chorych i kobiet ciężarnych. Każdy z tych ciągów powinien prowadzić do osobnego wejścia od ulicy, możliwie z różnych stron działki.

V. Budynek.

13. Budynek zespołu poradni przewiduje się jako wolnostojący, w zasadzie jednokondygnacyjny, częściowo podpiwniczony. W przypadku zastosowania 2-ch kondygnacji, na I piętrze należy umieścić poradnię dentystyczną oraz poradnię K.
Przy wejściu do poradni D i D1 należy przewidzieć pochylenie celem wprowadzenia wózków dziecinnych.
14. Konstrukcja budynku murowana, lub prefabrykowana. Stropy Ackermana lub prefabrykowane. Dach płaski lub stromy, kryty dachówką względnie eternitem. Okna zespolone, znormalizowane.
15. Budynek powinien posiadać instalację wodno-kanalizacyjną i elektryczną.
16. Ogrzewanie centralne wodne, grzejnikowe. W razie niemożności zastosowania centralnego ogrzewania, dopuszczalne jest ogrzewanie piecami.
17. Podłoga w poczekalniach i gabinetach lekarskich poradni D i D1 powinna być gładka, ciepła i szczelna. W pomieszczeniach sanitarnych i gospodarczych — z płytek terrakotowych i lub lastricowych.
18. Ściany pomieszczeń powinny być malowane klejowo na kolor jasny. Należy stosować częściowo lamperię olejną, szpachlowaną i malowaną w kolorze ściany, do wysokości 1,50 m.
19. Skład, powierzchnie i wysokość pomieszczeń przewiduje się, jak na tablicy 1.
20. Odchylenia od podanych powierzchni, wynikające ze względów architektonicznych i innych, są dopuszczalne w granicach ± 10%.

VI. Przeznaczenie, opis pomieszczeń i powiązania funkcjonalne.

A. P o r a d n i a D.

a) **Sień** — podzielona oszklonym przepierzeniem do wysokości 1,50 m. na 2 odrębne części — wejściową i wyjściową. W pomieszczeniu znajduje się 6 boksów pomyślanych tak, by można było wózki ustawiać od strony wejścia, zaś wyprowadzać od strony wyjścia. Ogrzewana, z podwójnymi drzwiami. Od strony wejścia wieszaki na zwierzchnie ubranie matek. Wychodzącym matkom ubranie podaje się przez specjalne okienko, lub jeden z boksów. W tejże części sieni — szafa na ubranie personelu.

b) **Filtr** — pomieszczenie przeznaczone do pobieżnych oględzin dziecka przez pielęgniarkę. W razie stwierdzenia choroby dziecko zostaje umieszczone w izolatce. Powierzchnia filtru obliczona na 1 dziecko, 1 matkę i 1 pielęgniarkę.

c) **Izolatka** — bezpośrednio połączona z filtrem, zaopatrzona w wyjście na zewnątrz przez sionkę.

d) **Poczekalnia** — winna pomieścić do 30 matek. Jest równocześnie miejscem pogadanek, wyświetlania filmów, pokazów. Pożądane jest umieszczenie jej obok poczekalni K, by w miarę potrzeby można było je łączyć we wspólną salę przy pomocy otwierania składanych lub rozsuwanych 4-ro skrzydłowych drzwi normalnie zamkniętych. Wyjście z poczekalni bezpośrednie do części wyjściowej z sieni z pominięciem filtru. Poczekalnia łączy się z W. C. i wysadzalnią dla dzieci.

e) **Pokój przygotowawczy i zabiegowy** — służby do wykonywania koniecznych zabiegów przez pielęgniarkę, do ważenia, mierzenia dzieci, szczepienia, naświetlania itp.

f) **Gabinet lekarski** — służy do badania dzieci przez lekarza. Bezpośrednio połączony z pokojem przygotowawczym i z poczekalnią.

g) **Pokój rejestracyjny** — wspólny dla poradni D i D1. Służy do rejestrowania dzieci. Połączony okienkami z poczekalniami. Mieści kartotekę, archiwum, magazyn druków. Karty wydawane są przez szpary w szybie.

B. Poradnia D1.

a) **Sień** — jak w poradni D.

b) **Filtr** — jak w poradni D.

c) **Pokój rejestracyjny** — wspólny dla obydwu poradni. Matka z dzieckiem w przejściu między filtrem a poczekalnią ma możność załatwić niezbędne formalności przez odpowiednie okienko. Pomieszczenie oddzielone od poczekalni D oszklonym korytarzykiem.

d) **Poczekalnia** — posiada 6—10 półboksów, pozwalających na odseparowanie jednych matek z dziećmi od drugich. Bezpośrednio połączona z W. C. i umywalnią dla matek i dzieci.

e) **Izolatka** — jak w poradni D, lecz potrójna, połączona z filtrem i z własnym wyjściem na zewnątrz.

f) **Pokój zabiegowy i przygotowawczy** — jak w poradni D.

g) **Dwa pokoje lekarskie**, każdy jak w poradni D.

C. Poradnia K.

a) **Przedsionek.**

b) **Sień** — służy do pozostawiania zwierzchnich ubrań przez pacjentki. Połączona bezpośrednio z poczekalnią, ogrzawana.

c) **Poczekalnia** — może być połączona 4-ro skrzydłowymi rozsuwanymi lub składanymi drzwiami z poczekalnią D. Bezpośrednie połączenie z W. C. i umywalnią dla pacjentek. Między poczekalnią a gabinetem lekarskim przejście dla lekarza i 2 kabiny przelotowe do rozbierania dla pacjentek.

d) **Gabinet lekarski i zabiegowy** — służy do przyjmowania pacjentek i do wykonywania niezbędnych zabiegów. Wyjście z powrotem przez poczekalnię.

D. Poradnia dentystyczna.

a) **Sień** — połączona bezpośrednio z poczekalnią, ogrzewana.

b) **Poczekalnia.**

c) **Pokój dentystyczny** — połączony z poczekalnią.

E. Punkt rozdawnictwa mleka

a) **Przedsionek.**

b) **Sień** — połączona okienkiem z pokojem, zawierającym dostarczane do punktu mleko.

c) **Pokój rozdawnictwa mleka, mieszanek oraz pokazowy** — służy do wydawania mieszanek i jako skład mieszanek i zmywalnia butelek, oraz miejsce pokazów dydaktycznych dla matek w zakresie przyrządzania mieszanek.

W punkcie rozdawnictwa mleka wymagany jest taki układ, aby ruch mógł być jednokierunkowy.

Załączniki:
Uzupełnienie do programu użytkowego,
Tablica Nr 2,
Schemat poradni D, D1 oraz K.

Program opracowany przez Instytut Matki i Dziecka w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia i Ministerstwem Budownictwa.

Zatwierdzony przez Ministertswo Zdrowia: protokół Komisji Programów Użytkowych Nr 49/50 z dnia 6-VII-1950 r.

Zatwierdzony przez Ministerstwo Budownictwa: L. dz. II/W1/6994/50 z dnia 19-XII-1950 r

Uzupełnienie do programu użytkowego

zespołu poradni D, D1 i K przy zastosowaniu go do rejonu zamieszkałego przez 20.000 do 30.000 mieszkańców.

ad III p. 5. Zespół poradni D, D1 i K na 20.000 ludności obsługuje ok. 6.000 do 9.000 dzieci od 0—14 lat (z tego ok. 1.400 do 2.100 dzieci do lat 3-ch), oraz ok. 500 do 750 kobiet ciężarnych.

p. 6. Dzienna liczba porad wynosi:

a) w poradni D — ok. 32 — 48
b) „ „ D1 — ok. 100 — 150
c) „ „ K — ok. 40 — 60

ad IV p. 7. Powierzchnię działki pod budynek poradni zwiększyć o 10%.

ad V p. 19. Skład, powierzchnie i wysokość pomieszczeń patrz uzupełnienie do tablicy 1.

Uzupełnienie do tablicy 1.

L. p.	Nazwa pomieszczenia	Powierzchnia podłogi w m²					Uwagi
		D	D_1	K	Dent.	Poradnia og.	
1	Pokój przygotowawczy	—	16	—	—	—	
2	Gabinet lekarski	—	36	—	—	—	3 gab. po 12 m²
3	Poczekalnia	—	60	—	25	—	2—3 fotele dentystyczne
4	Izolatka	—	30	—	—	—	5 boksów po 4 m²+ korytarz=10 m²
5	Pokój administracyjny	—	—	—	—	12	z bezpośrednim wejściem z sieni zatrudnionych 3 pracowników

T A B L

L. p.	Nazwa pomieszczenia	Wys. w świetle	Powierzchnia podłogi w m²					Wyposażenie				
			Por. D	Por. D¹	Por. K	Por. dent.	Punkt rozd. mleka	Poradnia D	Poradnia D¹	Poradnia K	Poradnia dent.	Punkt wydaw. mleka
1	Przedsionek i sień	2,80	20	30	10	8	9	Boksy na 6 wózków, ogrzewane sień	jak w por. D	sień ogrzewana	—	sień ogrzewana
2	Filtr	,,	7	7	—	—	—	widny, glazura do 1,50 umywalka	,,	—	—	—
3	Izolatka	,,	6	22	—	—	—	widna, lamperia do wys. 1,50, umywalka	,,	—	—	—
4	Pokój rejestracyjny . . .	,,	10	—	—	—	—	okienka na obydwie strony ze szparkami do wysuwania kart		—	—	—
5	Poczekalnia	,,	30	40	20	15	—	widna, lamperia olejna szpachl. do 1,50	8—10 pół-boksów	—	—	—
6	Pokój przygotowawczy . .	,,	12	12	—	—	—	widny, umywalka	jak w por. D	—	—	—
7	Gabinet lekarski	,,	12	24	15	—	—	widny, umywalka	jak w por. D	—	—	—
8	Gabinet dentystyczny . .	,,	—	—	—	20	—	—	—	—	widny, umyw.	—
9	Pokój do wydawania mleka	,,	—	—	—	—	14	—	—	—	—	kuchenka elektr. lodówka. umyw. zmyw. butelek
10	W. C. dla pacjentów . . .	,,	2	4	2	2	—	z umywalnią	z umywalnią	z umywalnią	z umywalnią	—
11	W. C. dla personelu . . .	,,	2	2	2	—	—	,,	,,	,,	,,	—
12	Natrysk z rozbieralnią . .	,,	—	2,50	—	—	—	—	—	—	—	—
			101	143,50	49	45	23					

Razem pow. użytkowa D, D¹, K, poradnia dentyst. i punktu rozdaw. mleka = 361,50 m²
Razem pow. całkowita D, D¹, K, poradnia dent. 361,50 × 1,45 = 524,17 m² (łącznie z konstrukcją)
Kubatura brutto bez piwnic 524,17 × 3,55 = 1860,80 m³
Piwnice, opał, kotłownia, składy, 80 m × 3,00 = 240,00 m³

Całkowita kubatura brutto z piwnicami 2100,00 m³

I C A 1.

Umeblowanie				Uwagi			Punkt rozdzielczy mleka
Poradnia D	Poradnia D_1	Poradnia K	Poradnia dentyst.	Poradnia D	Poradnia D_1	Poradnia K	
wieszaki, szafa na ubrania personelu	jak w poradni D	wieszaki na ubrania	wieszaki na ubrania	—	—	—	połączona okienkiem z pokoju
stół, krzesło	,,	—	—	—	—		
stół 75 × 60 do badania dzieci, krzesło	—	—	—	pom. izol. = 4 m² + sionka 2 m²	3 pomiesz. po 4 m² + korytarze 10 m²		
półki, szafy, kartoteki, stolik, 2 krzesła		—	—	wspólny dla D i D_1			
stoły do przewijania niemowląt, krzesło, wieszak, stojak na parasole	—	ławki lub krzesła, stół	krzesełka, stolik do pism ilustrow. i in.	—	—	16 m² + 2 kabiny po 2 m²	—
Stół do przewijania niemowląt z 2 przegródkami, stolik pod wagę niemowl., stolik pod wzrostomierz, stół (biurko) 2—3 krzesła, waga ze wzrostomierzem i wieszak stojący	—	—	—	—	—	—	—
stół do badania, kozetka, 3 krzesła, stolik, szafka oszklona na przyrządy lekarskie, biurko, szafa	—	biurko, 3—4 krzesła, wieszak stojący, tapczan do badania, szafa jednoskrz. na narz. chirurg., leki i bieliznę, umyw. pedał z bież. wodą. krzesło ginekologicz., stolik do narzędzi, taboret okrągły, waga osobowa, lampa na statywie	—	—	2 gab. po 12 m²	—	—
—	—	—	2 fotele dent., szafka na narzędzia, stolik, krzesło	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	jeden pracownik
—	—	—	—	—	2 W. C. po 2 m²	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—

Przy założeniu 2 kondygnacyjnym do powierzchni, określonej tabelą należy dodać powierzchnię komunikacji pionowej w granicach zapewniających bezpieczeństwo pożarowe.

198.

V wykaz Spółdzielni, którym mogą być udzielane zamówienia na równi z przedsiębiorstwami państwowymi ogłoszony w związku z okólnikiem Nr 29 z 24.VIII. 1949 r.

Lp.	nazwa spółdzielni	adres	zakres działania
	woj. szczecińskie		
1.	Spółdzielnia pracy Instalatorów „S.P.I."	Szczecin, ul. 5 Lipca 19	rob. instalac.
2.	Budowlana Spółdzielnia Pracy im. Gen. Świerczewskiego	Szczecinek, ul. Stalina Nr 38	rob budowlane
	woj. koszalińskie		
3.	Spółdzielnia Pracy Remontowo-Budowlana „Rzemieślnik"	Kołobrzeg, ul. 8 Marca 23	rem. bud.
	woj. olsztyńskie		
4.	Spółdzielnia Pracy Malarskiej „Malarz"	Olsztyn, ul. 22 Stycznia	rob. szklarskie i malarskie
	woj. lubelskie		
5.	Budowlana Spółdzielnia Pracy	Kazimierz Dolny, Podgórna 8	rzem. budowl. rob. konserw.

Dyrektor Departamentu w/z **M. Wolska**

199.

PISMO OKÓLNE

z dn. 29.XI.1950 r.

w sprawie podstaw kalkulacji cen kosztorysowych w latach 1946—1949 r.

(L. dz. IV/2/9015/50).

W związku z zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 282 z dnia 20 października 1950 r. znak BU2-01-35 w sprawie ostatecznego odbioru robót budownictwa inwestycyjnego, wykonanych przed rozpoczęciem Planu 6-letniego — Ministerstwo Budownictwa podaje do wiadomości zasady obowiązujące przy sporządzaniu kosztorysów urzędowych, oraz zasady obowiązujące przy rewizji cen kosztorysowych w trakcie wykonania robót, spowodowanej zmianą stawek pracy, cen materiałów i kosztów ogólnych.

I. Okres 1946—1947.

W okresie tym obowiązywały przy kalkulacji cen kosztorysowych — **normy zużycia materiałów i normy zużycia robocizny** według analizy robót budowlanych b. Min. Spraw Wewnętrznych z 1938 r.

Dla robót specjalnych, powyższą analizą nie objętych dopuszczało się posługiwanie podręcznikiem TOR oraz innymi podręcznikami krajowymi i zagranicznymi.

Pozatym do kalkulacji należało przyjmować:
— **Ceny materiałów** wg. ówczesnego cennika CMB łącznie z kosztem przewozu materiałów do miejsca wykonania robót wg. cen miejscowych.
— **Stawki godzinowe** robocizny wg. układu zbiorowego pracy ogłaszanego przez Związek Zawodowy Pracowników Budowlanych, Ceramiki i Pokrewnych Zawodów w Polsce.
— **Koszty ogólne** jednakowe dla przedsiębiorstw państwowych i prywatnych wg. okólnika Ministerstwa Odbudowy Nr 10 z dnia 2 października 1946 r. L. dz. III/12699/2/46 (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 6 z 1946 r. poz. 95) w następującej wysokości:

A. roboty nowe i remontowe	Robocizna %	Materiał %
a) budowlane i inżynierskie	65	25
b) instalacyjne	70	25
B. Roboty dodatkowe		
a) budowlane i inżynierskie	60	23
b) instalacyjne	65	23

Koszt urządzenia placu budowy mieścił się w tym okresie w jednostkowych cenach kosztorysowych wyprowadzonych wg. zasad podanych wyżej.

W 1946 r. miały miejsce następujące zmiany cen kosztorysowych.

a) materiałów:
od dnia 1 czerwca 1946 r. wg. okólnika Ministerstwa Odbudowy Nr 15 z dnia 24 czerwca 1946 r. L. dz. III/10391/2/46 (Dz. Urz. Min. Odb. nr 4 z 1946 r. poz. 64) i okólnika Ministerstwa Odbudowy Nr 15 z dn. 16 listopada 1946 r. L. dz. III/14366/2/46.

b) robocizny:
od dnia 1 grudnia 1946 r. wg. okólnika Nr 1 z dnia 3 stycznia 1947 r. L. dz. III/15412/2/46, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 12 z 1946 r. poz. 7).

W 1947 r. miały miejsce następujące zmiany cen kosztorysowych.

a) materiałów instalacyjnych:
od dnia 1 maja 1947 r. wg. okólnika Min. Odbudowy Nr 29 z dnia 7 czerwca 1947 r. L. dz. III/2427/2/47, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 5 z 1947 r. poz. 83) i okólnika Min. Odbudowy Nr 27 z dnia 20 maja 1947 r. L. dz. III/2427/2/47, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 4 z 1947 r. poz. 65).

b) materiałów budowlanych:
od dnia 1 kwietnia 1947 r. wg. okólnika Min. Odbudowy Nr 18 z dn. 5 maja 1947 r. L. dz. III/2766/2/47 (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 4 z 1947 r. poz. 59).

c) robocizny:
od dnia 1 maja 1947 r. wg. okólnika Min. Odbudowy Nr 21 z dn. 7 maja 1947 r. L. dz. III/3014/2/47, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 4 z 1947 r. poz. 63) i wg. instrukcji Min. Odb. z dn. 19 czerwca 1947 r. L. dz. III/3779/2/47, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 5 z 1947 r. poz. 86) oraz okólnika Min. Odb. Nr 21 z dn. 11 czerwca 1947 r. L. dz. III/3625/2/48, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 5 z 1947 r. poz. 87) i okólnika Min. Odb. Nr 26 z dn. 30 maja 1947 r. L. dz. III/3353/2/47, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 4 z 1947 r. poz. 67).

II Okres 1948 r.

W okresie tym obowiązywały przy kalkulacji cen kosztorysowych zasady podane wyżej z tym, że należało stosować aktualne w czasie wykonania kosztorysu ceny materiałów i stawki robocizny.

Koszta ogólne należało stosować od dnia 1 stycznia 1948 r. wg. okólnika Min. Odbudowy Nr 5 z dn. 18 lutego 1948 r. L. dz. III/300/2/48, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 3 z 1948 r. poz. 22) w następującej wysokości:

A. Roboty nowe i remontowe	robocizna %	materiały %
a) budowlane	75	25
b) instalacyjne	80	25
B. Roboty dodatkowe		
a) budowlane	70	23
b) instalacyjne	75	23

W okresie 1948 r. zamiast analizy mógł być stosowany do wyceny kosztorysów urzędowy **cennik** Warszawskiej Dyrekcji Odbudowy na 1948 r. z dostosowaniem do miejscowych stawek przewozu materiałów i z zastosowaniem do cen robocizny następujących wskaźników zależnie od strefy kraju:

dla strefy II — 0,965
„ „ III — 0,915
„ „ IV — 0,895
„ „ V — 0,845
„ „ VI — 0,82
„ „ VII — 0,805
„ „ VIII — 0,775
„ „ IX — 0,75

Do cen kosztorysowych wyprowadzonych zarówno na podstawie kalkulacji jak i na podstawie cennika należało stosować dodatek 5% jak następuje:

a) dla przedsiębiorstw państwowych od dnia 1 stycznia 1948 r. wg. zarządzenia Min. Odbudowy z dnia 15 marca 1948 r. L. dz. III/077/2/48, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 5 z 1948 r. poz. 35).
b) dla SPB od dnia 23 września 1948 r. wg. zarządzenia Min. Odb. z dn. 26 listopada 1948 r. L. dz. III/14762/5/48.
c) dla przedsiębiorstw samorządowych od dnia 15 listopada 1948 r. wg. zarządzenia Min. Odbudowy z dnia 28 listopada 1948 r., (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 14 z 1948 r. poz. 108).

III. Okres 1949 r.

Jako podstawa kalkulacji cen jednostkowych materiałów zostały wprowadzone normy zawarte w „kosztorysach wzorcowych PN/B-650-667” a w dalszej kolejności w analizie robot budowlanych b. M. S. Wewn.

Jeżeli jakaś robota nie jest przewidziana w powyższych podręcznikach, należy oprzeć się na podręcznikach naukowych polskich lub obcych, albo na podstawie ustaleń chronometrażowych, względnie wg. przeciętnych cen rynkowych, uzyskanych z przetargów na analogiczne roboty w okresie poprzedzających 3-ch miesięcy; a zawartych w ofertach przyjętych do wykonania. (Zarz. Min. Odbudowy z dn. 23 września 1948 r. L. dz. III/3691/2/48 — Dz. Urz. Min. Odb. Nr 11 z 1948 r. poz. 83).

Przy kalkulacji cen robocizny należało uwzględnić zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Odbudowy Nr 11 z dn. 11 kwietnia 1949 r. L. dz. II/2233/2/49, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 6 z 1949 r. poz. 52).

— **od dnia 1 maja 1949 r. stawki robocizny** wg. obowiązującego układu zbiorowego pracy w budownictwie,
— **po dniu 1 maja do końca 1949 r., koszt robocizny** wg. stawek akordowych Katalogu Norm i cen jednostkowych w budownictwie z zastosowaniem dodatku na roboty pomocnicze wg. w. w. okólnika Min. Odb. Nr 11,
— **ceny materiałów** wg. urzędowych cenników materiałów budowlanych łącznie z kosztem przewozu materiałów do miejsca wykonania robót wg. cen miejscowych zgodnie z pismem okólnym Ministerstwa Odbudowy z dnia 6 listopada 1948 r. L. dz. III/13129/2/48, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 13, z 1948 r. poz. 106.
— koszty ogólne od dnia 1 stycznia 1949 r. wg. zarządzenia Min. Odbudowy z dn. 28 stycznia 1949 r. L. dz. III/15005/2/N/48, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 3 z 1949 r. poz. 10 w nast. wysokości:

L. p.	Dla robót wykonywanych przez	%	%	%	%
1.	Państw. przeds. bud. i S. P. B.	82	87	29	10
2.	przeds. spółdzielcze	82	87	26	10
3.	przeds. prywatne	82	87	23	10

Uwaga. Dodatek 5% obowiązujący w roku 1948 nie obowiązywał przy sporządzaniu kosztorysów w roku 1949, mógł mieć zastosowanie przy rozrachunkach za roboty, które zostały zakończone w I kw. 1949 r.

Ceny w ten sposób wyprowadzone nie obejmowały kosztu urządzenia placów budowy.

Koszt urządzenia placów budów średnich i dużych należało ujmować oddzielnym kosztorysem na urządzenie placu budowy sporządzonym wg PN/B-650 zgodnie z zarządzeniem Ministra Odbudowy z dnia 24 marca 1949 r. L. dz. II/5/Sekr/2654/49, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 5 z 1949 r. poz. 32, do czasu wydania Kosztorysu Wzorcowego PN/B-650“ — należało opłacać urządzenie placu budowy w formie dodatków % podanych w wyżej wymienionym zarządzeniu.

Ministerstwo Budownictwa powiadomiło pismem okólnym z dnia 9 września 1949 r. L. dz. IV/2/2414/49, (Zał. Nr 2), że wobec wydania „Kosztorysu Wzorcowego PN/B-650“ urządzenie placu budowy należy obliczyć w kosztorysach szczegółowych w oparciu o PN/B-650.

Koszt urządzenia placów budów małych oblicza się ryczałtowo wg. zasad podanych w zarządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 28 listopada 1949 r. L. dz. IV/2/2575/49.

Do wyceny kosztorysów urzędowych zamiast analizy mógł być stosowany **cennik** robót budowlanych Warszawskiej Dyrekcji Odbudowy 1949 r. zalecany do stosowania pismem okólnym Ministerstwa Budownictwa z dnia 23 sierpnia 1949 r. L. dz. IV/2/1421/49, z uwzględnieniem miejscowych cen przewozu materiałów budowlanych na plac budowy z zastosowaniem wskaźników zmniejszających ceny robocizny zależnie od strefy kraju wg. zasad podanych we wstępie do cennika.

Zasady sporządzenia kosztorysów urzędowych w roku 1949 zostały podane w okólniku Ministerstwa Budownictwa Nr 27 z dn. 2 września 1949 r. L. dz. IV/2/1437/49, (Dz. Urz. Min. Bud. Nr 13 z 1949 r. poz. 110).

Pozatym w roku 1949 Ministerstwo Budownictwa wydało z zakresu zasad dotyczących sporządzania kosztorysów pismo okólne z dnia 10 sierpnia 1949 r. L. dz. IV/ /1742/49 dot. przedłużenia i uzupełnienia okólnika Nr 11.

Roboty stolarskie należało rozliczać wg. przepisów podanych w okólniku Ministerstwa Budownictwa Nr 23 z dn 5 maja 1950 r. L. dz. IV/2/1768/50, (Dz. Urz. Min. Nr 7 z 1950 r. poz. 79).

Dyrektor Departamentu: **W. Karnas**

PISMO OKÓLNE

z dnia 10 sierpnia 1949 r.

w sprawie sporządzania kosztorysów urzędowych.

L. dz. IV/2/1742/49.

Nawiązując do okólnika Nr 11 o sposobie sporządzania kosztorysów urzędowych z dn. 11 kwietnia 1949 r. L. dz. III/2232/2/49, (Dz. Urz. Min. Odb. Nr 6, z 1949 poz. 52) Ministerstwo Budownictwa wyjaśnia co następuje:

1) Pojęcie „cennik akordowy“ należy zastąpić pojęciem „katalog norm i cen jednostkowych w budownictwie”.

2) Pod robotami pomocniczymi, które nie są objęte katalogiem norm i cen jednostkowych należy rozumieć: sprzątanie, układanie materiałów, manipulacja sprzętem drobnym, poprawki w toku wykonywania robót, spowodowane uszkodzeniem, tłuczką itd., wykonanie:
a) rozprowadzenie wody na budowie,
b) głównych dojść (sztag głównych i zabezpieczeń),
c) rusztowań wewnętrznych,
d) zabezpieczeń przed wpływami atmosferycznymi
oraz roboty odrębne, wynikające z konieczności użycia wadliwych materiałów instalacyjnych itp.

3) Określony w poz. 4 punkt a) okólnika Nr 11 dodatek 15% dla tynków wewnętrznych zawiera m. in. koszt rusztowania wewnętrznego, którego nie należy w tym przypadku kalkulować oddzielnie.

4) W ostatnim ustępie okólnika Nr 11 należy skorygować datę jego stosowania, a mianowicie: „od 1 maja 1949“ tj. zgodnie z terminem ważności nowych stawek robocizny według układu zbiorowego pracy w budownictwie.

Dyrektor Departamentu: **W. Karnas**

200.

PISMO OKÓLNE

z dnia 20.XI. 1950 r.

w sprawie koordynacji inwestycji planu 6-letniego

L. dz. DI-W2/1273/50.

Szczegółowa lokalizacja inwestycji dokonywana jest często bez należytej koordynacji. Brak uzgodnienia zarówno

w terenie, jak i w czasie, np. pomiędzy lokalizacją szczegółową inwestycji nadziemnych, a urządzeniami wodociągowo-kanalizac., inst. elektr., melioracją itp. — wytwarzają często trudności przy realizacji.

Spis inwestycji planu 6-letniego dokonany będzie w I kwartale 1951 r. na podstawie tego spisu — tam gdzie zajdzie tego potrzeba — będą mogły być sporządzone etapowo plany realizacyjne inwestycji, które ustalą wzajemne powiązanie wszystkich zamierzeń — zarówno co do usytuowania, jak i terminów realizacji.

Wszędzie tam, gdzie występuje nasilenie inwestycji i brak jest etapowych planów realizacyjnych — zagadnienie lokalizacji i koordynacji aktualnych inwestycji powinno być rozważane i ustalane na konferencjach z udziałem zainteresowanych inwestorów. Konferencje takie zwoływać powinno Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, (Wydział Budownictwa w porozumieniu z Wojew. Komisją Planowania Gospodarczego i wydziałem Gospodarki Komunalnej).

Na konferencjach tych powinny być zdecydowane sprawy niezbędnych opracowań fragmentów planów szczegółowych (ich zakresu) oraz niezbędnych pomiarów szczegółowych, jak również zakres dokumentacji urbanistycznej, którą wykonać powinni poszczególni inwestorzy.

Konferencje takie pozwolą zorientować poszczególnych inwestorów w lokalizacji ich inwestycji na tle innych dokonywanych w danym okresie czasu w osiedlu, co przyczyni się niewątpliwie do bardziej racjonalnego ukształtowania projektów poszczególnych inwestycji.

Taki tok postępowania umożliwi uzgodnienie nie tylko lokalizacji poszczególnych inwestycji, ale przede wszystkim wzajemnego ich powiązania i pozwoli wejść na drogę racjonalnej, etapowej zabudowy i przebudowy osiedla, jako całości.

Ministerstwo Budownictwa kładzie specjalny nacisk na koordynację inwestycji, jako szczególnie ważną, gdyż pozwoli to na bardziej celowe wykonanie inwestycji i uniknięcia zbędnych wydatków.

Dyrektor Departamentu: **R. Pieńkowski**

201.

PISMO OKÓLNE Nr 2.

z dnia 13 grudnia 1950 r.

L. dz. BA/8369/50.

Postęp nauk technicznych w ostatnim czasie wprowadził do budownictwa daleko idące zmiany nie tylko pod względem metod wykonawstwa, ale także pod względem rodzaju stosowanych materiałów i konstrukcji. Zmianom uległy pojęcia o odporności materiałów na działanie ognia, na wpływy atmosferyczne, na obciążenia lub wstrząsy. Równocześnie wzrosły poważnie potrzeby socjalne i gospodarcze, których zaspokojenie zależy w dużej mierze od unowocześnienia i ekonomii budownictwa. W tych warunkach dotychczasowe, materialne przepisy prawa budowlanego z roku 1928 powodują często trudności natury formalnej, tamujące wykonanie narodowych planów gospodarczych. W celu doraźnego usunięcia tych trudności na mocy ustawy z dnia 30 grudnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 4 z 1949 r. poz. 20) wydane zostało rozporządzenie Ministra Budownictwa z dn. 17 lutego 1950 r. „w sprawie tymczasowych, ulgowych przepisów budowlanych“, które zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw R. P. Nr 53, poz. 487.

Ze względu na ważność tego rozporządzenia oraz dla szybszego i łatwiejszego wprowadzenia go w życie, Ministerstwo Budownictwa do poszczególnych jego paragrafów podaje następujące objaśnienia.

Przepisy dla miast.

Do § 2. Dotychczasowy brak przepisów, pozwalających na budowę: podcieni, galerii, garaży, bram przejazdowych itp. części budynku przekraczających frontową linię zabudowania i linię regulacyjną powodował zubożenie plastyczne i architektoniczne miast polskich, a nawet trudności formalne przy odbudowie niektórych zabytków, wprowadzona w tym zakresie ulga uzależniona jest jednak od zgody władzy planowania przestrzennego, instytucji, powołanej do czuwania nad urządzeniami ulicznymi i nad bezpieczeństwem ruchu oraz władzy konserwatorskiej na terenach, podlegających jej opiece. Mówiąc o garażach należy mieć na uwadze najwyżej garaże podziemne lub znajdujące się pomiędzy linią zabudowania a linią regulacyjną.

Do § 3. Zakaz przekraczania 22 m wysokości budynku, zawarty w art. 181 jest nieuzasadniony w epoce coraz częstszego stosowania konstrukcji szkieletowych, opłacających się tylko przy większych wysokościach. Ulga w tym zakresie uzależniona jest zatym tylko od decyzji władzy planowania przestrzennego, a w dzielnicach zabytkowych nieobjętych prawomocnym planem zagospodarowania przestrzennego również władzy konserwatorskiej, co upraszcza skomplikowaną procedurę ulgową, przewidzianą w art. 186 ust. (1).

Do § 4. Wobec zmienionych pojęć o odporności materiałów na działanie ognia, a w szczególności materiałów zastępczych, pojęcie budynków ogniotrwałych, określone w art. 188, rozszerzone ulgowo na budynki o ścianach np. z pustaków wiórowo-cementowych, trocino-betonu itp. materiałów, tudzież o pokryciu np. ze słomy lub trzciny, nasyconej całkowicie roztworem gliny i uodpornionej na działanie ognia w sposób określony przez właściwą władzę (w myśl zaleceń instytutów badawczych lub stosownie do obowiązujących norm).

Do § 5. Przepisy: art. 196, 197, 214 pkt. b) i d), art. 230, 233 i 237 przewidują konstrukcję murów ogniochronnych i kominowych z cegły palonej i ustalają grubość murów odpowiednio do tego materiału. W przypadkach, gdy stosuje się materiały zastępcze, posiadające stosunkowo większą odporność na działanie ognia i wytrzymałość na ciśnienie, wymiary konstrukcyjne mogą być zmniejszone odpowiednio do zwiększonych warunków bezpieczeństwa. Praktycznie biorąc ścianie 25—29 cm grubej z pełnej cegły palonej odpowiada ściana betonowa 20 cm grubości, odległość zaś drewna konstrukcyjnego od wewnętrznej powierzchni monolitowego komina prefabrykowanego może być zmniejszona do 15 cm.

Do § 6. Przepis art. 196 o wyprowadzeniu murów ogniochronnych przez wszystkie kondygnacje 30 cm ponad dach w budynkach o ogniotrwałej konstrukcji stropu i dachów oraz o pokryciu ogniotrwałym powoduje marnotrawstwo materiału i robocizny. W takich przypadkach wystarcza wyprowadzenie tylko do stropu najwyższej kondygnacji. Podobnie w budynkach zabytkowych np. (szczytowych) ze spadem dachu w kierunku granicy sąsiada bez względu na konstrukcję stropu i dachu dopuszcza się ulgowe wyprowadzenie muru ogniochronnego tylko do niepalnego pokrycia dachu.

Do § 7. Całkowitą natomiast zbędność muru ogniochronnego na granicy sąsiada dopuszczają ulgi głównie ze względów estetycznych dla stawianych na tejże granicy budynków mieszkalnych, jednorodzinnych w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej, oraz jeżeli prawne zapewnienie niezabudowania sąsiedniej działki pozwala na zachowanie wymaganej odległości pomiędzy budynkami, w pierwszym przypadku pomiędzy budynkami szeregowymi lub bliźniaczymi może być wykonana ściana ogniotrwała, wyprowadzona od fundamentów tylko do niepalnego pokrycia dachu o grubości podyktowanej wyłącznie względami konstrukcyjnymi. W drugim przypadku ściana graniczna może posiadać nawet okna wychodzące na sąsiednią nieruchomość i powinna być wykończona analogicznie jak pozostałe ściany zewn. budynku. Tego rodzaju ulga posiada doniosłe znaczenie dla zniesienia szeregu oszpecających miasto murów ogniowych, które z racji odsuniętej od granicy zabudowy sąsiedniej nieruchomości nie mogą być zakryte. (Ulgę tę należy interpretować rozszerzająco, obejmując nią również mury ogniochronne, wystające ponad sąsiednie dachy niższych domów, których nadbudowa ze względów zabytkowych lub konstrukcyjnych jest nieaktualna, wskutek czego omawiane mury powodują trwałe oszpe-

cenie miasta. Usuwanie takich zeszpeceń w myśl art. 262 powinno być dokonywane kosztem inwestora, który powoduje to zeszpecenie wznosząc własny lub pozostawiając sąsiedni mur ogniochronny bez trwałej osłony architektonicznej).

Do § 8. Dla zmniejszenia kosztów budowy przez odpowiednie wyzyskanie wnętrz jednorodzinnych domów mieszkalnych dopuszczono ulgi od przepisów art. 209 i 210 ust. (1), (2), (3) i (4), a mianowicie:
1) zmniejszenie użytkowej szerokości schodów do 80 cm,
2) oświetlenie schodów światłem pośrednim,
3) zwiększenie nachylenia biegów przez powiększenie wzniesienia stopni do 20 cm i zmniejszenie szerokości podnóżka również do 20 cm,
4) zbliżenie linii podziałowej stopni klinowych do odległości 40 cm od wewnętrznej krawędzi schodów (w art. 210 ust. (3) mylnie użyto określenie „zewnętrznej"),
5) zmniejszenie wysokości sufitów nad schodami i spocznikami do 1.90 m mierząc w linii podziałowej lub w połowie szerokości podestu.

Do § 9. W przypadkach uzasadnionych względami obronności Państwa lub zabytkowymi dopuszczone ulgi od przepisów art. 209, pozwalają na oświetlenie klatek schodowych pośrednim światłem dziennym a nawet sztucznym przy zachowaniu warunków, ustalonych przez władzę budowlaną w każdym poszczególnym przypadku.

Do § 10. Ustalony w art. 211 zakaz urządzania ognisk i otworów kominowych gdy chodzi o schody ogniotrwałe jest nieuzasadniony wobec czego dopuszczono odpowiednią ulgę.

Do § 11. Przepis art. 214 o schodach ogniotrwałych, otoczonych ścianami ogniotrwałymi i niepołączonych bezpośrednio z innymi schodami był nieuzasadniony w budynkach użyteczności publicznej o ogniotrwałej konstrukcji ścian, stropu i dachu, ograniczając swobodę architektonicznego kształtowania wnętrz z monumentalnymi otwartymi schodami lub zmuszając do projektowania dodatkowo kosztownych, zamkniętych klatek zapasowych. Z tych powodów dopuszczano ulgi pozwalające w takich budynkach na schody ogniotrwałe, nieobudowane o zmiennym układzie i połączone z innymi schodami na poszczególnych kondygnacjach, przy zachowaniu warunków bezpieczeństwa przeciwpożarowego (hydranty, gaśnice itd.).

Do § 12. Poza konstrukcjami, przewidzianymi w art. 230, na których mogą być wznoszone kominy tj. fundamentami, murowanymi filarami, arkadami, sklepieniami lub żelaznymi podporami, dopuszczono stosowanie również innych konstrukcji np. żelbetowych, równie wytrzymałych pod względem statycznym i odpornych na działanie ognia.

Do § 13. Ze względu na oszczędność murów otaczających schody ogniotrwałe dopuszczono ulgowe zmniejszenie do połowy wymaganej art. 233 grubości ścian, oddzielających schody od przewodów kominowych, jeżeli pozwalają na to względy statyczne i bezpieczeństwa przeciwpożarowego, np. gdy nie zastosowano stopni lub belek żelaznych, wpuszczonych w mur z przewodami kominowymi. W efekcie przepis ten powinien dać poważne oszczędności przede wszystkim w klatkach schodowych domów mieszkalnych z większą ilością przewodów kominowych.

Do § 14. W celu umożliwienia budowy pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, a podyktowanych względami obronności Państwa, dopuszczono ulgi od przepisów art. 241 ust. (2) i (3) oraz art. 245 ust. (3), pozwalając na zagłębienie takich pomieszczeń w teren bez ograniczeń oraz na oświetlanie oknami nieodpowiadającymi przepisom a nawet światłem sztucznym, przy zachowaniu, określonych każdorazowo przez władzę budowlaną warunków oświetlenia i wentylacji. Te same ulgi mają zastosowanie do pomieszczeń, przeznaczonych na krótkotrwały pobyt ludzi jak np.: sale zebrań, stołówki itp. z urządzeniami i lokalami pomocniczymi (kredensy) z wyjątkiem kuchen, przeznaczonych na stałe miejsce pracy.

Do § 15. Dla uniknięcia kosztownego podwyższania wysokości piwnic w obrębie całego budynku dla umieszczenia pralni, suszarni lub innej pracowni, przeznaczonej do przejściowego użytku poszczególnych lokatorów — dopuszczono ulgi od przepisów art. 245, pozwalające na zagłębienie takich pomieszczeń w terenie mimo zakazu urządzania suteren oraz na oświetlenie nawet światłem sztucznym, tudzież na zmniejszenie wysokości tych pomieszczeń do 2.30 m w świetle — bez względu na ilość kondygnacji w budynku — pod warunkiem zabezpieczenia od wilgoci i zastosowania należytej wentylacji.

Do § 16. W celu zmniejszenia kosztów budowy budynków wielopiętrowych o więcej niż 2 kondygnacjach, dopuszczono ulgi od przepisów art. 242, pozwalające na redukcję wysokości pomieszczeń, przeznaczonych na pobyt ludzi do 2,50 m w świetle, pod warunkiem zastosowania w tych pomieszczeniach wentylacji grawitacyjnej. Przepis ten nie dotyczy nowobudowanych zakładów pracy i odnosi się głównie do budownictwa mieszkaniowego, dla którego obowiązujące standarty przewidują górną granicę wysokości pomieszczeń mieszkalnych równą 2,60 m w świetle.

Przepisy dla wsi.

Do § 17. Pojęcie budynków ogniotrwałych na wsi, ustalone art. 270 ust. 1, rozszerzono ulgowo analogicznie jak w § 4.

Do § 18. Przepisy ulgowe, zawarte w § 5, 6 i 7, dotyczące murów kominowych i ogniochronnych odnoszą się również do budynków, wznoszonych w myśl art. 278 przy granicy sąsiada tudzież do budynków budowanych z materiałów zastępczych na wsi, z wyjątkiem przepisu o zbędności muru ogniochronnego w razie prawnego zapewnienia niezabudowania sąsiedniej działki. Zasadniczo bowiem mury ogniochronne na wsi są dopuszczalne tylko na zbytnio wąskich działkach w zabudowie bliźniaczej i to w budynkach wznoszonych jednocześnie przez właścicieli przyległych działek, bądź też niejednocześnie, a więc w każdym razie pod gwarancją zakrycia odsłoniętego muru w najbliższej przyszłości. W tych warunkach nadmierna ilość oszpecających główne trakty murów szczytowych, szczególnie w pobliżu większych miast, jest tylko wynikiem samowoli lub zbyt liberalnego stosowania przepisów art. 278 pkt. b).

Do § 19. Wobec wątpliwości w jaki sposób należy liczyć odległości budynków częściowo ogniotrwałych częściowo nieogniotrwałych, od granic (art. 277 ust. 1) a) lub innych budynków (art. 279) na tej samej działce w przypadku działek zbyt wąskich (art. 278 zdanie pierwsze) dopuszczono ulgowe liczenie tej odległości od nieogniotrwałej części budynku.

Do § 20. Ulgi zawarte w § 11, a dotyczące schodów ogniotrwałych w budynkach użyteczności publicznej (art. 284) dopuszczono również dla tego rodzaju budynków wiejskich.

Do § 21. Ulgi przewidziane w § 8 pkt. 2 — 5, §§ 9, 10 i 11, a dotyczące schodów, dopuszczono również na obszarze gmin wiejskich.

Do § 22. Ulgi, zawarte w §§ 5, 12 i 13 dotyczące kominów dopuszczono również dla budynków wiejskich.

Do § 23. Ulgi przewidziane w §§ 14 i 15, a dotyczące pomieszczeń przeznaczonych na krótkotrwały pobyt ludzi i zagłębionych w ziemię, dopuszczono również na obszarze gmin wiejskich.

Podając powyższe wyjaśnienia Ministerstwo Budownictwa poleca korzystanie z omawianych wyżej ulg w jak najszerszym zakresie szczególnie, gdy mogą one przynieść oszczędności w realizacji narodowego planu gospodarczego, lub poprawić wygląd miast i osiedli.

Niezależnie od tego Ministerstwo wyjaśnia, że w każdym indywidualnym przypadku budowy interpretacja obowiązujących przepisów powinna być oparta na dokładnej analizie faktycznych warunków bezpieczeństwa, jakie powstaną na skutek zastosowania nowych materiałów lub konstrukcji. Naprzykład wobec zbędności działowych murów ogniochronnych w budynkach użyteczności publicznej, które ze względu na przeznaczenie nie mogą być przedzielone na całej wysokości, urządzanie tych murów w obrębie strychu należy uznać również za zbyteczne — jeżeli została zastosowana ogniotrwała konstrukcja dachu. Zbędność murów ogniochronnych w obrębie strychów dotyczy również wszelkich innych budynków o ogniotrwałej konstrukcji dachu, przepis bowiem art. 199 ust. 2) tego rodzaju konstrukcji nie przewidywał, ulga zaś zawarta w § 6 omawianego rozporządzenia odnosi się nie tylko do murów graniczacych ale także znajdujących się wewnątrz budynku. Szczególną uwagę należy poświęcić budynkom użyteczności publicznej gdzie rygorystyczne zachowanie pewnych, ogólnych przepisów materialnych prawa budowlanego powoduje trudności użytkowania lub właściwego rozwiązania architektonicznego np. przy rozstawieniu klatek schodowych, przy wyprowadzeniu murów ogniochronnych ponad dach, przy koniecznym przebiciu otworu przez mur ogniochronny, zakładaniu specjalnych urządzeń wentlacyjnych w każdym pomieszczeniu itp. Wogóle przy stosowaniu przepisów budowlanych należy liczyć się z ich celowością i przydatnością w obecnej rzeczywistości. W myśl tej zasady należy m. in uznać za dopuszczalne nieznaczne (do 10%) odchylenia od wymiarów, ustalonych w prawie budowlanym lub w przepisach miejscowych, jak również tymczasowe, konieczne odstępstwa od przedwojennych przepisów o obronie przeciwlotniczej. Z drugiej natomiast strony władze budowlane, kierując się przepisami art. 343 pkt. a), obowiązane są ustalać w każdym poszczególnym przypadku warunki, wynikające ze względów bezpieczeństwa lub zdrowia publicznego, a nieprzewidziane obowiązującymi przepisami np. w zakresie ochrony drewna przed grzybem, zabezpieczenia ludzi przed dymem, przed brakiem tlenu w zbyt małych łazienkach, hałasem, wyziewami itp.

Jak wynika więc z powyższego stosunek władz budowlanych do zamierzonej budowy powinien wykluczać bezduszność i formalistykę w stosowaniu przepisów, a opierać się na przesłankach życiowych i fachowych oraz wyrażać chęć jak najbardziej aktywnej współpracy przy realizacji narodowego planu gospodarczego.

Dyrektor Biura **Z. Pogonowski**

202.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA BUDOWNICTWA

z dnia 28 grudnia 1950 r.

o sprostowaniu omyłek w druku w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Budownictwa.

1. W Nr. 11 poz. 130 „Tymczasowe wytyczne w sprawie organizacji wydziałów budownictwa prezydiów rad narodowych" — w § 13 p. a) ust. 1 po słowach: „monografii itp. **„skreśla się** wydrukowane omyłkowo wyrazy: „oraz prowadzenie kartoteki danych statycznych".
2. W Nr. 12 poz. 142 w ostatnim wierszu **wydrukowano:** „właśnie" **powinno być:** „wyłącznie".
3. W Nr. 14 poz. 169 we wstępie zarządzenia, w siódmym ustępie **wydrukowano:** „że średnie przekraczanie czasów kalkulowanych kształtuje się w granicach 15%" **powinno być:** „że średnie przekraczanie czasów kalkulowanych kształtuje się w granicach 150%".
4. W Nr. 15 poz. 186 na str. 11 w prawej szpalcie 22 wiersz od góry **wydrukowano:** „do Ministerstwa Budownictwa, które poddaje się" **powinno być:** „do Ministerstwa Budownictwa, które poddaje je".

p. o. Dyrektor Gabinetu **Stefan Mizera**

KOMUNIKAT I.

W Dzienniku Ustaw R. P. ogłoszono:

W Nr 54 z dn. 4 XII. 50 r. poz. 492 rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 20.XI 50 r. w sprawie organizacji, składu i sposobu postępowania Państwowej i wojewódzkich komisji lokalowych.

poz. 493 i poz. 494 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zmiany rozporządzenia o rejestrze handlowym i o rejestrze spółdzielni.

W Nr 55 z dn. 12.XII. 50 r. poz. 502 rozporządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z 24.XI. 50 w sprawie postanowień o karach umownych w umowach planowych o dostawę towarów.

W Nr 53 z dn. 21.XII. 50, poz. 506 obwieszczenie Ministra Finansów z 30.XI. 50, o ogłoszeniu jednolitego tekstu dekretu z 16.V. 46 r. o postępowaniu podatkowym.

W Monitorze Polskim ogłoszono:

W Nr A—126 z 27.XI. 50 poz. 1562 zarządzenie Ministra Finansów w sprawie dokonywania odpisów amortyzacyjnych oraz finansowania kapitalnych remontów w państw. przedsięb. w budowie oraz w dyrekcjach budów na r. 1950.

Poz. 1563 zarządzenie Ministra Finansów rozciągające moc obowiązującą uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z 7.XII. 48 r. w sprawie finansowania inwestycji i rozliczeń z tytułu dostaw i robót inwestycyjnych przedsiębiorstw oraz zniesienia zaliczkowania przedsiębiorstw budowlanych i montażowych na działające na zasadach rozrachunku gospodarczego przedsiebiorstwa i zakłady państwowe w których Skarb Państwa posiada udział ponad 50% kapitału.

W Nr A—127 z 30 XI. 50 poz. 1570 okólnik Nr 21 Prezesa Rady Ministrów w sprawie wzmożenia akumulacji nakładów oszczędnościowych.

Poz. 1571 zarządzenie Ministra Finansów w sprawie sporządzenia w nowym pieniądzu rachunków przejściowych i ostatecznych z tytułu robót i przeliczenia kosztorysów.

W Nr A—128 z 4.XII. 50 poz. 1584 zarządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie organizacji służby prasowo-informacyjnej w urzędach i instytuciach państwowych oraz jednostkach gospodarki uspołecznionej.

W Nr A—129 z 11.XII. 50 poz. 1610 uchwałę Rady Ministrów o zmianie uchwały Rady Ministrów z 10.VI. 50. Instrukcja Nr 8 w sprawie organizacji wewnętrznej i etatów wydziałów prezydiów rad narodowych.

Poz. 1611 uchwałę Prezydium Rządu w sprawie przejęcia przez Zakład Lecznictwa Pracowniczego zakładów leczniczych prowadzonych dla swoich pracowników przez urzędy oraz instytucje i zakłady państwowe.

Poz. 1614 zarządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad fakturowania i inkasa należności państwowych przedsiębiorstw geodezyjnych.

Poz. 1615 zarządzenie Ministra Finansów w sprawie Jednolitego Planu Kont dla państwowych przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego na r. 1951.

W Nr A—130 z 15.XII. 50 poz. 1623 uchwałę Rady Ministrów Instrukcja Nr 13 w sprawie zasad i trybu przekazywania radom narodowym niektórych przedsiębiorstw, zakładów i instytucji.

Redakcja i Administracja: Ministerstwo Budownictwa, Warszawa, Al. Stalina 26.

Warunki prenumeraty Dz. Urz. Min. Bud.: prenumerata roczna — 18 zł. lub półroczna — 10 zł. 50 gr. Cena pojedyńczych egzemplarzy wskazana na każdym egzemplarzu dziennika. Wszelkie należności za Dziennik Urzędowy należy wpłacać na konto czekowe P.K.O. w Warszawie Nr I — 1683 — „Ministerstwo Budownictwa — Wydawnictwa".

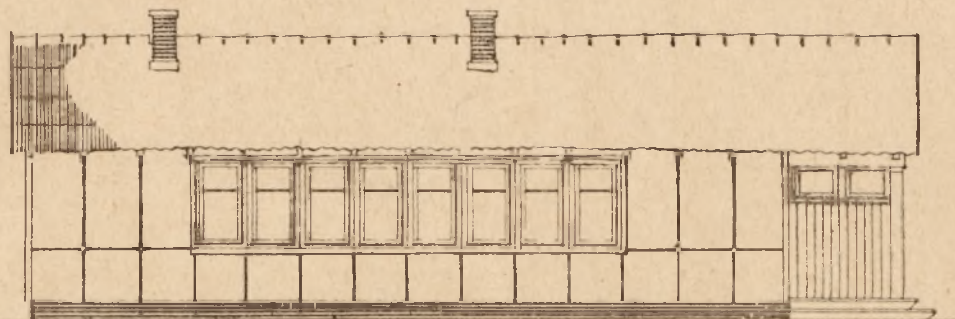
Cena 2 zł. 70 gr.

ODBIORCA: **Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.**

Drukarnia Akcydensowa W-wa, Tamka 3. 4.000
Zam. 6. 2 I — 18.I.51 r. 2-B-10830.

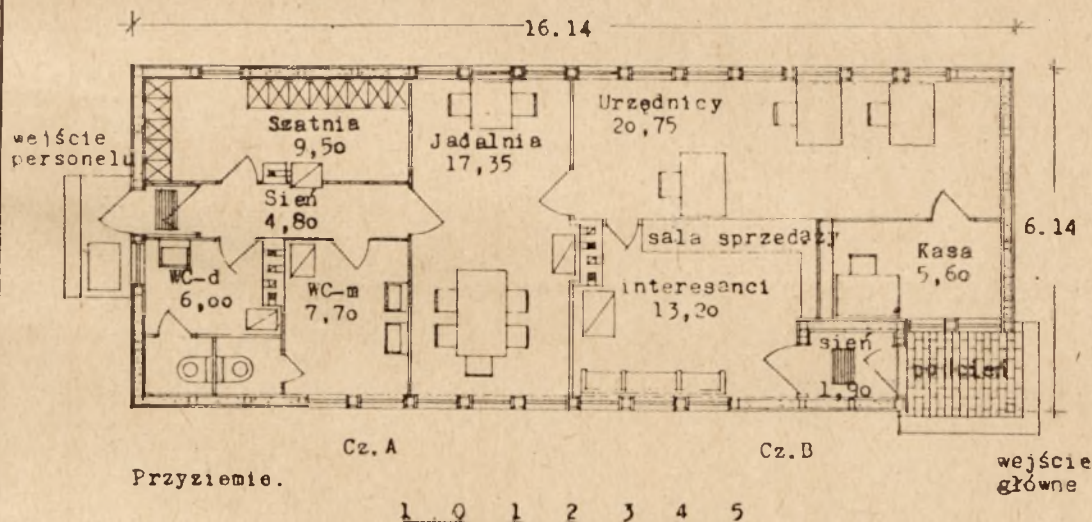
Przykład karty katalogowej.

Bud. adm.-socjalny w składach sprzedaży tarcicy "Paged"
dla 4-ch prac. umysłowych i 8 prac. fizycznych placowych.
Prefabr.: ściany z płyt suprema na szkielecie drewnianym.

Widok.

1 0 1 2 3 4 5

Przyziemie.

1 0 1 2 3 4 5

Część A socjalna - służy dla pracowników placowych i biurowych
" B biurowa

Pow. zabudowy	m2	99	Kubatura cz. A	m3	165
Pow. użytkowa	m2	86,8	Kubatura cz. B	m3	165
Kubatura ogólna	m3	330	Kubatura na 1 prac. w cz. A	m3	41
Kubatura na 1 m2 pow. użytk.	m3	3,8	Kubatura na 1 prac. w cz. B	m3	14

Biuro - CBPAiB	Nazwisko projektanta inż. arch. Z. Buczkowski	Nr. Kol. karty 1	Nr. rej.

Format B5